

fiacăra

Anul XV NR. 30

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

23 iulie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

grandios plan de Inflorire a științei românești

În societatea noastră socialistă știința reprezintă o importantă forță de producție, care joacă un rol din ce în ce mai însemnat în numeroase domenii de activitate. O relevă și recentele lucrări ale primei ședințe plenare a Consiliului Național al Cercetării Științifice, care a dezbătut și aprobat programul unitar al cercetării științifice pe perioada 1966-1970. Ca o dovadă pregnantă a înaltei aprecieri de care se bucură știința în țara noastră, la ședința plenară a participat și secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a subliniat, printre altele, că întocmirea planului de cercetări constituie opera colectivă a celor mai buni oameni de știință și specialiști din țara noastră. Este pentru prima dată că se întreprinde în țara noastră o asemenea muncă complexă pentru orientarea în perspectivă a cercetării științifice.

Participând la ședința plenară a Consiliului Național al Cercetării Științifice am luat cunoștință cu mare bucurie de o serie de măsuri pe care le apreciez în mod deosebit în calitatea mea de specialist în electronică. Mă refer, în primul rând, la crearea unui institut de cercetări electronice. Astăzi, când la noi în țară s-a dezvoltat o industrie de piese

de radio și elemente semiconductoare, este firesc să se extindă tot mai mult studiile în domeniul electronicii.

În programul de cercetări pe anii 1966-1970 au fost incluse numeroase teme de mare perspectivă, ca: aplicațiile matematice în economie sau utilizarea calculatoarelor electronice. De asemenea, ar trebui menționate unele teme de stringentă actualitate, legate atât de electronică cât și de cibernetică. Aș aminti de cercetările privind fizica plasmei, fizica corpului solid, straturile subțiri, generatorii cuantici, aplicațiile izotopilor radioactivi, programarea matematică.

După cum au evidențiat lucrările ședinței plenare a Consiliului Național al Cercetării Științifice, programul de cercetări adoptat cu acest prilej reflectă cele mai actuale direcții de cercetare științifică, în vederea realizării obiectivelor prevăzute în Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. Iată de ce sînt convins că toți oamenii de știință și specialiștii din patria noastră vor depune toate eforturile pentru înfăptuirea acestui grandios plan de inflorire a științei românești, elaborat în cea mai strînsă legătură cu viața, cu practica construcției socialiste.

Prof. univ.

Edmond NICOLAU

noi drumuri în tehnica sudurii

O problemă rămasă pînă acum nerezolvată în tehnica sudurii este aceea a înlăturării urmărilor procesului de modificare din structura intimă a metalelor, datorate temperaturii înalte la care se supun acestea în cursul operației de îmbinare. S-au preconizat o multitudine de metode de remediere, dintre care cea mai cunoscută și mai utilizată este tratamentul termic. Procedul, deși foarte răspîndit, este costisitor și dificil deoarece o cifră de mică abatere de la tehnologia de încălzire și răcire tratată a zonelor sudate poate duce la un efect contrar celui scontat.

Inginerul dr. Ion Sonea din București a rezolvat într-un chip cu totul nou această problemă dificilă.

După un studiu aprofundat, efectuat timp de mai mulți ani, cu privire la comportarea particulelor de metal în timpul ultrasonor, el a calculat, printr-o ecuație originală, intensitățile oscilațiilor ultrasonore în funcție de constantele mediului. Pornind de la aceste calcule, a tras concluzia posibilității folosirii respectivelor oscilații ca energie activă în îmbunătățirea structurii sudurilor.

Premisele teoretice s-au materializat într-un aparat ingenios, de concepție proprie, care permite dirijarea fenomenului de fragmentare a particulei de metal de pe electrozii de sudură. Efectul practic al acțiunii respectiv-

lui aparat este de o deosebită importanță tehnică. Tratamentul sudurilor cu ultrasunete dă rezultate mai bune decît cel termic și, spre deosebire de acesta, este mult mai operativ și mai ieftin. Experimentările făcute în laboratoarele Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” și în diverse uzine bucureștene au arătat deosebita valoare calitativă a îmbinării metalelor, creșterea caracteristicilor mecanice ale acestora și — ceea ce este deosebit de important — eliminarea unor structuri fragile care apar în oțeluri.

Aparatul conceput de ing. dr. Ion Sonea găsește un cîmp larg de aplicativitate în sudurile speciale, cu profiluri variate, elicooidale, ale țevilor etc., constituind un sprijin efectiv, în deosebi pentru montorii de utilaje și instalații complexe.

Invenția aceasta se înscrie și ea printre eforturile oamenilor de știință de a veni în sprijinul producției, sarcină fundamentală dezbătută de recenta Plenară a Consiliului Național al Cercetării Științifice.

Metoda românească de sudură în cîmp ultrasonor care rezolvă o problemă tehnică dificilă a atras atenția experților străini. Institutul internațional de sudură de la Roma a apreciat invenția cercetătorului român ca deschizătoare de noi drumuri în tehnica sudurii.

C. BRĂTESCU

pădurile olteniei

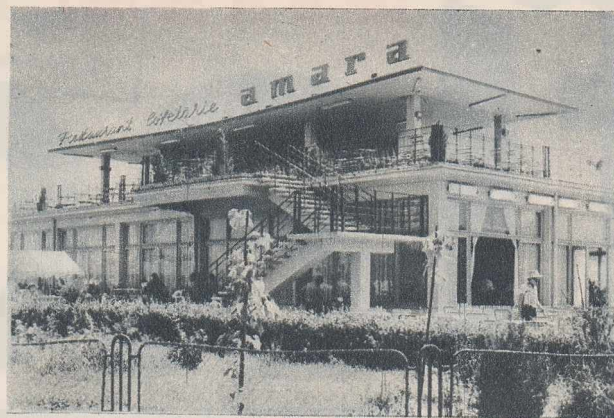
În perioada șesenalului, în regiunea Oltenia s-au împădurit terenuri însumând 22.000 hectare, din care 49% cu rășinoase și plopi repede crescători. Cîncinalul prevede noi sporiri ale suprafețelor împădurite. Astfel, numai în anul acesta se vor împăduri în Oltenia încă 3.670 ha. Se va extinde în continuare cultura speciilor repede crescătoare și cu valoare economică ridicată, cum sînt plopii și rășinoasele. Suprafețe importante se vor împăduri în Lunca Dunării, unde se urmărește înlocuirea zăvoașelor slab productive prin plantații cu plopi și sălci din specii selecționate.

Pentru a asigura puietul necesar, Direcția regională a

economiei forestiere a amenajat din timp o serie de pepiniere. Așa, bunăoară, la Zăval a fost creată o pepinieră forestieră foarte bine amenajată, care furnizează anual specii de pomi repede crescători pentru 1.200 ha.

Pentru exploatarea lemnului din locurile greu accesibile s-au construit drumuri prin stîncile de calcar ale Sohodolului, ale Oțetului, pe Valea Tismanei. Omul, dinamita și bulldozerul au schimbat fațetele naturii. Cheile Sohodolului și ale Oțetului s-au lărgit. Pe șoselele dintre stînci alărgă acum autocamioane încărcate cu lemnul care a așteptat sute de ani să fie valorificat.

Carol BORA

în cele 80 de sanatorii

O temă careia i se spune „de sezon”: tratamentul balnear în stațiunile de la munte și de la mare. De fapt însă, denumirea „de sezon” este improprie, pentru că în rețeaua de stațiuni balneoclimaterice și de sanatorii activitatea se desfășoară în tot timpul anului, seriile de bolnavi succedându-se una altele fără oprire din ianuarie pînă în decembrie. Aceasta este tema convorbirii pe care am purtat-o cu tov. dr. Sergiu Ștefănescu, șef de secție la Institutul de cercetări de balneologie și fizioterapie, director al Direcției balneoclimaterice din Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale.

— Care sînt principalele stațiuni în care există sanatorii balneare din rețeaua ministerului și ce profil au acestea?

— Fiecare stațiune are unul sau mai multe profiluri de boli ce pot fi tratate în raport cu factorii naturali de cură existenți. Principalele boli care se pot trata sînt: afecțiuni reumatismale și ale aparatului locomotor: stațiunile de pe litoral, Herculane, Victoria, Sovata, Govora, Bazna, Călimănești, Amara, Ocna Sibiului, Pucioasa; afecțiuni cardiovasculare: Buzias, Vatra Dornei, Borsec, Tușnad; afecțiuni gastrointestinale: Slănic Moldova, Sîngeorz, Călimănești, Olănești, Borsec; afecțiuni ginecologice: stațiunile de pe litoral, Sovata, Borsec, Ocna Sibiului; afecțiuni ale căilor respiratorii: Slănic Moldova, Govora; afecțiuni dermatologice: stațiunile de pe litoral, Olănești; afecțiuni urologice: Călimănești, Olănești; afecțiuni endocrinologice: Borsec; nevroze: Tușnad, Sinaia.

— În stațiunile enumerate există și sanatorii speciale pentru copii?

— În unele. E vorba de

sanatorii cu următoarele profiluri: rahitism, reumatism, afecțiuni ale căilor respiratorii, deficiențe motorii, sechele de hepatită epidemică, t.b.c. extrapulmonar etc.

— La cît se ridică numărul total al sanatoriilor balneare și al bolnavilor ce pot urma curele balneare într-un an?

— Rețeaua noastră numără circa 80 sanatorii balneare, dintre care circa 20 sînt sanatorii speciale pentru copii, iar numărul celor ce pot beneficia de tratament în aceste sanatorii este de circa 700.000 de oameni anual. Aceasta înseamnă însă că e necesar să se asigure un aflus ritmic de bolnavi în tot timpul anului și să se evite tendința de aglomerare excesivă în timpul verii. Cei ce necesită tratamente balneare trebuie să fie convinși să despartă ideea tratamentului de cea a concediului de odihnă, în care și-au programat excursii și alte forme de desfrindere legate de sezonul cald, și în consecință să se programeze pentru aceste tratamente în orice lună a anului, nu numai în timpul verii.

— Cît personal medical necesită sanatoriile balneare?

— Conform normativelor în vigoare, sanatoriile pentru adulți necesită, în medie, cîte un medic balneolog la 50 de paturi, iar cele pentru copii — cîte un medic la 35 de paturi. La aceștia se adaugă personalul cu pregătire medicală: asistenți, surori de ocrotire, educatori etc. În fiecare an se organizează de către Facultatea de specializare și perfecționare a medicilor, cursuri de specializare în balneofizioterapie și de perfecționare în diferite domenii ale acesteia.

A. ANGHELESCU

cartoful dulce

Întilnit pînă acum la noi doar în cărțile de botanică, batatul (Ipomoea batatas) sau cartoful dulce, plantă originară din America centrală, a ajuns și în țara noastră.

Cu zece ani în urmă, după o călătorie în Republica Populară Chineză, profesorul Ion Maier, șeful catedrei de legumicultură de la Institutul de agronomie „Nicolae Bălcescu” din București, aducea două rădăcini de batat pe care, după o muncă perseverentă, a reușit să-l aclimatizeze și la noi, stabilindu-i modul de înmulțire, îngrășămintele necesare, sistemul de irigare, epocile de plantare etc. S-au studiat condițiile de păstrare a rădăcinilor în timpul iernii, această plantă pretinzînd temperaturi mai ridicate de 10-12°. S-au făcut determinări asupra conținutului chimic al cartofului dulce, care constituie un aliment prețios, bogat în amidon, vitamine și

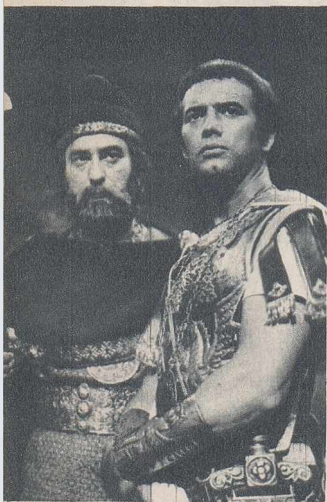
zahăr. În regiunile sudice ale țării, cu temperaturi ridicate, unde cartofului obișnuit îi merge mai greu, batatul, care are nevoie de căldură și de soluri mai nisipoase, l-ar putea înlocui cu succes. Cele 60 de unități agricole care au experimentat cultura batatului comunică bune rezultate: 25.000 kg producție medie la hectar, iar în teren de luncă — 40.000 kg. Conținutul chimic, în special în amidon, s-a îmbunătățit în condițiile țării noastre.

Batatul este un aliment gustos și foarte hrănitor. Prăjit, gătit, sau preparat sub formă de dulceturi, piureuri, el poate lărgi sortimentul de legume folosite în țara noastră. Vrejurile lui constituie o excelentă hrană furajeră. Batatul ar putea fi utilizat de asemenea în industrie pentru extragerea amidonului și la fabricarea spiritului.

Ada BĂRSEANU

curier

coperta noastră

Actorii Pierre BRICE și Amza PELLEA, doi dintre interpreții principali ai filmului „DACII”.

Fotografate de S. Steiner

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din între-prinderi și instituii. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPĂRII executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

În Arhivele statului din Baia-Mare, cercetătorii au descoperit de curind manuscrisul unei cărți intitulată „Invățătura creștinească” și care datează din anul 1769.

Cartea, începută dar neterminată, — din cine știe ce pricină — de către maramureșeanul Ștefan Finseșteanu din Sisești, conține o serie de însemnări interesante ale autorului cit și ale altor cetățeni, după toate probabilitățile conștenți ai săi, și care au continuat însemnările până spre sfârșitul secolului al XIX-lea. Din aceste însemnări aflăm, de pildă, despre o grea foamete ce s-a abătut asupra populației din acest colț al țării prin anii 1816-1817, flagel care a secerat multe vieți omenești.

Volumul prezintă un deosebit

Interes însă prin aceea că în paginile lui putem citi, după o copie a primei ediții cunoscute la noi în țară și pe care ne-a lăsat-o tipograful Petru Bart din Sibiu, cunoscutul roman popular „Alexandria” ce tratează istoria împăratului Alexandru Macedon.

Însemnările constituie noi elemente de cercetare și cunoaștere a dezvoltării limbii noastre literare, a scrierii în limba română și a continuității acestora, știut fiind faptul că volumul este scris după ce, cu un veac în urmă, — prin secolele XVI-XVII — în această parte a țării apăruseră primele traduceri de texte în limba română.

G. B.

monede antice într-o plantație

Pe teritoriul satului Negoști (com. Șoldanu), lângă o haltă de cale ferată de pe linia ferată București-Oltenița, s-a descoperit nu demult un tezaur de monede antice. Este vorba de un lot de piese din argint din secolul I î.e.n. Ca effigie, piesele au chipul lui Zeus, iar pe revers un călăreț și calul său. Monedele au fost descoperite într-o plantație de cartofi, după ce mai înainte trecuse un plug tractat. Anunțat de această descoperire, au sosit la Negoști directorul Muzeului din Oltenița, tov. Barbu Ionescu, și Constantin Preda, de la Institutul de ar-

heologie al Academiei (sectorul de numismatică), care, cercetând locul, au mai găsit — pe lângă cele 36 monede descoperite inițial — încă 6 monede, precum și fragmentele unui vas de ceramică cenușie de factură clasică dacică, în care se aflau cele 42 de piese. Se presupune că ele ar fi fost bătute (având ca model monedele grecești) în așezarea geto-dacică de la Popești descoperită în urmă cu cîțiva ani.

Asemenea monede au mai fost descoperite pe malul Argeșului, la Virteju.

N. F.

un nou teatru popular

De curind s-a creat în orașul Reghin primul teatru popular din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară. El și-a recrutat colectivul artistic dintre membrii echipelor teatrale de amatori talentați ai Casei de cultură raionale din Reghin, care activează cu succes de aproape zece ani și au organizat numai în anul 1965 în Reghin și în comunele din raion peste șaiseci și cinci de reprezentații.

Teatrul popular din Reghin, care va funcționa cu două secții — una în limba română și alta în limba maghiară — și care va fi îndrumat de un

consiliu de conducere compus din nouă membri și de un consiliu artistic, va prezenta în stagiunea 1966-1967, în regia a doi regizori profesioniști de la Teatrul de stat din Tg. Mureș, șase premiere. Repertoriul este format, în majoritate, din opere ale scriitorilor noștri și din câteva lucrări ale clasicilor universali.

Teatrul popular din Reghin, care își propune să realizeze în stagiunea 1966-1967 optzeci de reprezentații în oraș și în turnee prin regiune, își va inaugura stagiunea la începutul lunii octombrie.

B. B.

perspective în cincinal

La multe târguri internaționale care s-au ținut sau vor avea loc în lunile viitoare pe continentul european, va fi reprezentată și fabrica de confecții „Flacăra” din Cluj, specializată în costume bărbătești, în pardesiuri și paltoane pentru femei. Creatorii de la întreprinderea clujeană sînt preocupați tot mai mult de satisfacerea pretențiilor și gustului atât de variat al clientelei. Numărul modelelor create în atelierele sale a crescut progresiv: 57 în 1963, 75 în 1964 și 147 în 1965. În actualul cincinal fabrica va cunoaște o dezvoltare importantă. Se estimează că valoarea producției globale va crește în 1970 cu 72,3% față de 1965. Numărul salariiților va spori substan-

țial, reprezentînd o creștere de 41%. Dacă în anii care au trecut fabrica a fost dotată cu importante și moderne mijloace de producție, mărindu-se de asemenea și spațiul unor secții noi în care condițiile de lucru sînt excelente, în actualul cincinal capacități noi de producție vor fi puse în funcțiune prin construirea altor secții. Planificarea de perspectivă prevede ca 60% din valoarea producției globale (72,3) prevăzute să se realizeze prin darea în funcțiune în cursul cincinalului a noilor secții, iar 12,3% să fie obținut pe seama sporirii productivității muncii.

H. S.

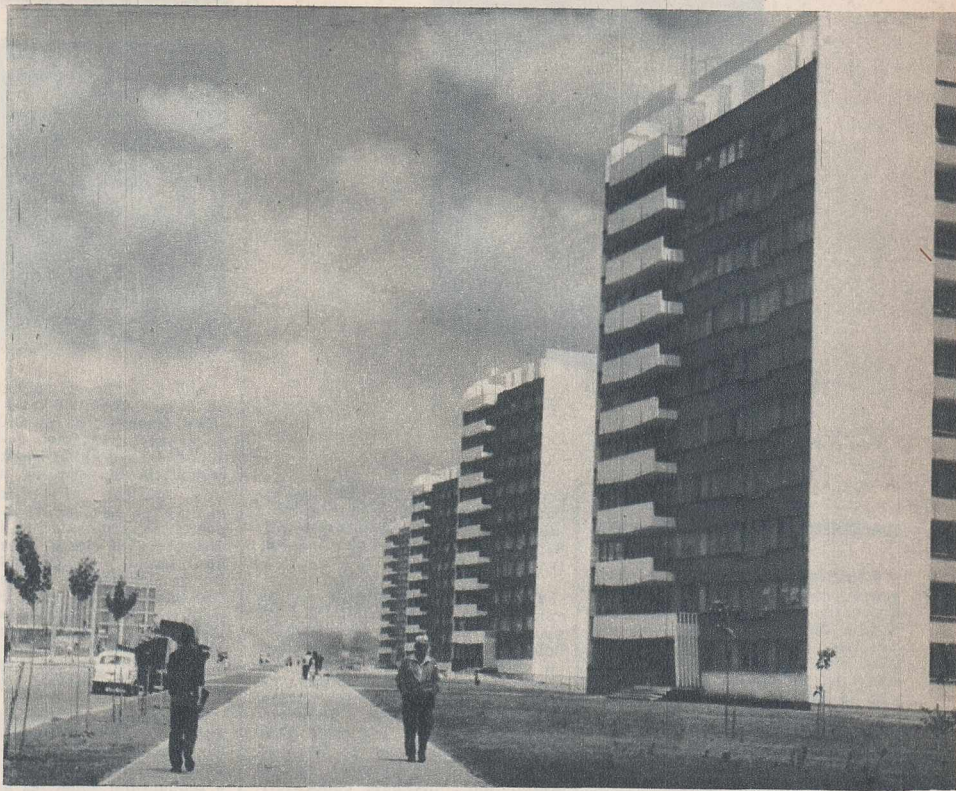
pe locuri istorice

În amintirea imaginii luminoase a primului domnitor care a înfăptuit unirea celor trei principate române, la gornul lui Mihai Viteazul din Sighetul Silvaniei se organizează, cu începere din acest an, un festival al cîntului, dansului și portului popular la care iau parte formațiile de amatori din regiunile Crișana, Cluj și Maramureș. Festivalul, care s-a ținut recent, a fost impresionant nu numai prin numărul mare al participanților — peste 6 000 de oameni — ci și prin bogăția și frumusețea cîntecelor, dan-

surilor și costumelor populare.

Festivalul din anul acesta a marcat însă și un alt eveniment însemnat: dezvoltarea unei plăci comemorative. Iată inscripția de pe această placă: „Gornul lui Mihai Vodă Viteazul. În amintirea luptei poporului român pentru independență, sub conducerea lui Mihai Vodă Viteazul. În vara anului 1601 Mihai Vodă Viteazul a poposit sub acest gorn, împreună cu oastea sa, în preajma victoriei de la Gorrăslău”.

Virgil LAZĂR

Galașul, azi.

ritm și industrializare

În 1965 au fost dați în folosință 1 609 861 mp spațiu locuibil sau aproximativ 53 662 apartamente convenționale. În 1966 numărul total al apartamentelor convenționale va fi de 58 000. Cifre corespunzătoare sînt prevăzute și pentru ceilalți ani ai noului cincinal: până la sfârșitul cincinalului peste un milion de persoane se vor muta în apartamente clădite din fondurile statului. Executarea an de an a unui volum sporit de locuințe cere constructorilor adoptarea de metode moderne de execuție, bazate în primul rînd pe industrializarea lucrărilor. Dintre noile soluții adoptate, cea privind executarea structurii, adică a scheletului construcției, din panouri mari, s-a impus în mod deosebit. Panourile mari sînt elemente de construcție de mărimea pereților sau a tavanului unei camere care, realizate în fabrică,

se transportă pe șantiere, unde se montează cu ajutorul unor macarale puternice. Ritmul de montaj este de 3-4 apartamente pe zi; un bloc de locuințe cu circa 60 apartamente se poate termina în circa 4 luni și jumătate. Noile panouri pentru pereți exteriori prezintă — față de cele din trecut — calități mult sporite: ele au partea de fajadă gata finisată cu plăci ceramice glazurate, material nou de construcție, care înfrumusețează clădirile și contribuie la o mai ușoară întreținere a lor. În București se construiesc astăzi anual, în an-

samblurile noi din Balta Albă și bulevardul Armatei Poporului, peste 2 500 apartamente din panouri mari, iar în provincie metoda a fost preluată de constructorii noilor cartiere din Brașov (5 000 apartamente până în prezent), Bacău, Lunca Bîrzavei-Reșița, Iași, Craiova. Nu peste mult timp, în marile complexe industriale de la Militari va intra în producție o fabrică modernă ce va produce anual panouri pentru aproape 5 000 apartamente, ceea ce va contribui la accelerarea ritmului de execuție al construcțiilor din țara noastră.

O altă metodă de execuție ce se extinde din ce în ce mai mult la executarea construcțiilor de locuințe cu multe nivele este metoda cofrajelor glisante. Experiența câștigată de unele trusturi regionale de construcții, cum sînt cele din Cluj sau Brașov, în aplicarea acestei metode face ca structura unui bloc cu parter și 9 nivele, compus din 80 apartamente, să se termine complet (ziduri și planșee) în circa 24 zile. Aceasta reprezintă circa o treime din timpul necesar pentru executarea unei construcții similare cu metode tradiționale. Numărul apartamentelor ce se execută cu această metodă a sporit de la circa 180 apartamente în anul 1960 la peste 8 000 apartamente în anul 1966.

O importanță deosebită în construcția de locuințe o are îmbunătățirea continuă a calității lucrărilor. Utilizarea unor

materiale noi de construcții, cum sînt plăcile ceramice glazurate, obiectele sanitare de porțelan, ușile furnizate, pardoselile din parchet lamelar sau din covoare de masă plastică, tapetele lavabile, vopsele din rășini sintetice, specializarea și ridicarea nivelului profesional al cadrelor de muncitori, tehnicieni și ingineri, ca și grija pentru respectarea prescripțiilor tehnice, au contribuit la îmbunătățirea substanțială a calității clădirilor de locuit.

Dintre clădirile de locuit de o calitate mai deosebită pot fi menționate cele executate la Medgidia de constructorii Trustului regional de construcții Dobrogea; cele ale Galașului în ansamblul Mazepa, edificiile realizate la Brașov în ansamblul Steagul Roșu de constructorii Trustului 5, ca și cele din ansamblurile Balta Albă, Berceni sau Drumul Taberei, noile cartiere din Capitală.

De „Ziua constructorului”, oamenii muncii, ingineri, tehnicieni, muncitori care luptă pentru înfăptuirea grandioaselor sarcini ale planului cincinal referitoare la construcții, valorificînd bogata experiență dobîndită pînă acum, își iau noi angajamente în legătură cu respectarea termenelor și calitatea construcțiilor.

Ing. Mandl WEINTRAUB
director tehnic
la C.S.C.A.S.

pășunile țării

producții cu mult mai mici decît posibilitățile și cerințele noastre. Practica a dovedit că acolo unde s-a muncit științific, organizat, s-au obținut rezultate demne de luat în seamă. Un exemplu din multe ilustrează acest adevăr. Cîteva cooperative agricole din regiunea Crișana au dat o atenție deosebită în ultimii ani lucrărilor de îmbunătățire și întreținere a pășunilor. Producția de masă verde a crescut an de an. La începutul acestei veri, pe unele terle ale acestor pășuni s-a realizat o producție remarcabilă: 30 000 kg masă verde la hectar. Rezultate deosebite s-au

obținut și în alte regiuni: Dobrogea, Argeș, Hunedoara.

Un calcul făcut de specialiști arată că dacă la fiecare hectar de pășune s-ar obține un plus de 1 000 kg masă verde — ceea ce nu este greu de realizat — la fiecare sută de hectare, ar însemna un plus de 1 000 kg carne și 7 000 litri lapte. Dacă raportăm aceste cifre la 4 000 000 hectare, ne putem da ușor seama ce sporuri considerabile de produse alimentare ar aduce după sine îmbunătățirea substanțială a pășunilor și fînetelor din țara noastră.

AI. DUMBRĂVEANU

me-
men-
to

carte

■ Lucrările desfășurate la **Congresul cooperativelor agricole de producție**, cu cuvântările conducătorilor de partid și de stat, rapoartele, discuțiile, salutarile delegaților străini și documentele adoptate, au apărut recent în volum la Editura politică.

■ Un volum de **Versuri** de Bertolt Brecht publică, în traducerea Ninei Cassian, Editura pentru literatură universală, punind astfel mai accentuat în circulație și acest al doilea aspect al operei marelui scriitor.

■ Demnă a fi consultată cartea lui Paul Prufeanu despre **Jacob Cihac**, medicul și naturalistul român cu activitate multilaterală din secolul trecut, apărută la Editura științifică în colecția „Savanți de pretutindeni”.

■ Recomandăm de asemenea cartea lui Ioan Massof și Gh. Nenișor închinată vieții și activității artistice **Marla Ventura**, apărută în colecția „Oameni de seamă” a Editurii tineretului.

■ Semnalăm un nou roman al lui Dumitru Mircea — **Această parte a pământului** (Editura pentru literatură), și un volum de povestiri ale aceluiași: **Ana lui Manole** (Editura tineretului).

■ Nelipsit de interes volumul de **versuri** al Constanței Buzea — **La ritmul naturii** (Editura pentru literatură).

■ Un volum de **Critice** ale lui Titu Maiorescu ne pune la îndemână Editura pentru literatură. Antologia și prefața poartă semnătura criticului și istoricului literar Paul Georgescu, a cărui competență în materie e incontestabilă, autorul propunându-ne cea mai plauzibilă din cite imagini ale lui Titu Maiorescu ni s-au mai oferit în ultima vreme. Textul volumului a fost stabilit de Domnica Stoicescu. E aici în același timp o serioasă realizare și o premisă foarte bună pentru o selecție încă mai amplă din opera marelui critic.

■ **Pădurea nebulă**, romanul cunoscut al lui Zaharia Stancu, a apărut recent în Biblioteca pentru toți, colecție prestigioasă a Editurii pentru literatură. Prefața cărții e semnată de S. Damian.

■ Au apărut, în sfârșit, volumele 3 și 4 din **Opere** de G. Călinescu. Cuprind marea sa roman **Enigma Otiliei** (Editura pentru literatură).

cinema

■ **Căsătorie de formă** — un film cinstit și egal tot timpul cu el însuși: nu și-a propus decât să susțină — nedidactic — o pledoarie adresată tineretului, mai bine zis unor anumiți tineri, cărora nu strică să li se amintească din când în când că ușurința, respingerea lucidității în sentimente, sînt mai periculoase decît ne închipuim, cu atât mai mult cu cît, nu de puține ori, jocurile proprii noastre superficialității pot călîna dureros existența altora. Susținerea unei teme cu trimiteri imediate în actualitate este făcută cu delicatețe

constantă. Scenariul și regia: Pavel Kohout (R.S. Cehoslovacă); interpreți: Marie Drahokoupilova, Radoslav Brzobohati, M. Junašek, Iva Zanzurova.

■ **Mislune extraordinară** — un episod pasionant și semnificativ din viața neînfricatului revoluționar bolșevic Ter Petrosian, cunoscut și cu numele de Kamo, despre care Maxim Gorki spunea că a fost „un artist al revoluției”. Realizatorul filmului este Stepan Kevorkov („Inimă de oțel”) iar rolul principal este interpretat de Gurghen Tonuș („S.O.S. în Cosmos”, „Legea Antarctidei”, „Armata codobaturilor”, „Inimă de oțel”).

■ **Sosiți**, în sfârșit, pe ecrane (au fost anunțați mai de mult) **Băieții de la tonomat** dezamăgesc profund. Nu pentru că ne-am fi așteptat la cine știe ce (departe de noi acest gând) ci pentru că nu respectă regula jocului: un film muzical trebuie să fie o înlănțuire de cîntece, un pretext pentru a vedea citiva artiști cunoscuți, nu o dezvoltare de false conflicte. Adriano Celentano și Tony Dallara sînt de-a dreptul ridicoli, spre dezamăgirea iubitorilor de muzică ușoară. Cel care le-a făcut acest pustiul de bine este regizorul Lucio Fulci.

■ Dintre comedile, mai vechi sau mai noi, cu care sînt pline cinematografele în aceste zile, încercăm o selecție pentru a îndrepta atenția în primul rînd asupra lor: **Fifi inaripatul** (cu Philippe Avron), **Domnul** (cu Jean Gabin și Mireille Darc) **Omicron** (cu Renato Salvatori).

■ „**Cazul D**” este titlul unui documentar ce a obținut un premiu cum nu se poate mai meritat la Mamaia: pentru autenticitate și eficiență socială (acordată de revista „Cinema” și de critica cinematografică). Filmul investighează cu mijloacele specifice unei anchete cinematografice un caz concret, ale cărui implicații vorbesc despre dimensiunile reale sau false ale singurătății unor oameni, despre bătrînețe, despre pragurile sincerității și ale răspunderii pe care o datorăm unul față de altul. Totul respiră viață, emoția nu este smulșă prin puneri în scenă indusioșoare, ci vine tocmai dintr-o anume asprime a adevărului.

Mireille Darc

disc

■ O formație de muzică ușoară de viitor: **Cometele** (nu-i vorba de „The Comets” a lui Bill Halley, ci de niște „Comete” de-ale noastre). Cele trei chitare electrice sînt alimentate la rețea de mare voltaj... muzical, iar reușita instrumentațiilor ne face să ocolim aspectul electrotehnic și să intrăm direct într-o lume muzicală de bună calitate melodică. Stilul destul de original de interpretare al solistului român (de limbă engleză!), Cornel Guriță, face tot farmecul acestui mic disc cu muzică „beatles”-izantă. Pentru că Guriță are din plin ceea ce exprimă numele său... predestinat! (EDC-680).

■ **Taragotul** este zeul cîntului bănațean iar **Luță Ioviță** profetul său. Din lemnul vrăjbit al instrumentului popular și din mălastra îndemănare a renumitului solist ies melodii înveșmîntate în autentice fire de argint și aur folcloric. Pentru convingere ascultați: „Lăsați pușca ruginită” sau „Dragostea nu-i fie cum”, ca să nu mai vorbim despre „Sus în culmea dealului”. Pe **Luță Ioviță** îl însoțesc — ținînd pasul cu el — cîntăreții din orchestra lui Ionel Budișteanu și din Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii, conduși de Nețu Stan (EPC-727).

muzică

■ Stagiunea estivală ni-l readuce săptămîna aceasta pe cîntărețul bulgar de muzică ușoară **Emil Dimitrov**, laureat al Festivalului de la Șopot și deținător al distincției „Discul de aur”, împreună cu formația „Albastru-Alb” (Teatrul de vară „23 August” la 23, 24 și 25 iulie, ora 20.00).

■ Pentru sfîrșitul acestei luni anunțăm, de pe acum, un nou program cu binecunoscutul **Luis Mariano** și baletul „Madrilen” din Spania. Conducerea muzicală, Azque Aguinagalde Jose Luis. (Sala Palatului în zilele de 29, 30, 31 iulie și 9 august). În săptămîna cînd va lipsi din București, Luis Mariano va fi la Galați, Iași, Bacău, Constanța, Eforie Sud.

plastică

■ Sala Dalles: **Expoziția de artă plastică din R. P. Chineză** este o manifestare impregnată de entuziasm devotament față de realizările și perspectivele Chinei noi. Tematica, inspirată din construcția socialistă, include adesea în imagini un spirit poetic, specific în pictura chineză clasică, și căruia i se datorează acuarelele ce evocă parfumul plantației de orez, drumul caravelor, construcțiile industriale răsărite în munți — stampa de factură tradițională, avînd grația culorii străvezii și a caligrafiei supte. Datorită unei echipe de artiști din diferite generații și formații, expoziția, în care tineri chinezi aflați în România la studii fac grațios oficiul propagandistic de ghid și gazdă, popularizează imaginea Chinei populare, cu peisajul și oamenii transformați de revoluție.

■ **Galeriile Fondului plastic** din bd. Bălcescu: **Pita Rubin** și **Constantin Nițescu** expun pictură, într-un duo instructiv pentru vizitatorul care vrea să se apropie de arta modernă: fiindcă — în afara reprezentării obiective a formelor — lucrările lor se disting concludent. Pita Rubin: imagini impetuoase

de o neliniștită dinamică a sensibilității, proiectată în virtejuri cromatice calde și capricioase. Constantin Nițescu: o viziune fastuos ordonată, o lume statică, solemnă, tinzînd spre monumental, exprimîndu-se în sculpiri de pietre prețioase. Cele citeva compoziții figurative confirmă, pe planul epic, această dispoziție spre maiestuos. Însă trăiesc mai curînd grație efectelor de materie scumpă decît calităților de expresie.

teatru

■ Nimic, din păcate, de semnalat în această „pseudostagiune” estivală. Probabil că teatrele s-au lăsat în nădejdea televiziunii și a... Campionatului mondial de fotbal. Bine că există circumstanțe!

■ **Premierele viitoarei stagiuni** teatrale au fost dezbătute recent într-o ședință plenară cu directorii de teatre la Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. În centrul atenției a stat problema îmbogățirii repertoriului și mai ales a stimulării și promovării creației dramatice originale. Vă înfățișăm cu acest prilej citeva cifre sugestive din activitatea teatrelor în stagiunea recent încheiată: 166 piese contemporane românești (din care 83 premiere), 93 de piese românești clasice și din epoca dintre cele două războaie și 90 piese clasice universale.

■ **Pantofar și poet**, un spectacol ingenios pe textele cunoscutului bard popular și dramaturg din secolul al XVI-lea, Hans Sachs (autor al unor celebre Fastnachtspiele), a realizat regizorul Ernest Groh cu colectivul secției germane a Teatrului de stat din Sibiu. Vervă, stil popular, colorat, în interpretarea actorilor: Horst Strasser, Hans Kraus, Helga Kinu, Luise Pelger etc.

■ 5 premiere absolute pe țară a prezentat în acest an Teatrul de stat din Petroșani. Le reamintim: **Cînd vine barza** de André Roussin, **Se face ziua** de Zaharia Birsan, **Atrizii** de Victor Eftimiu, **În casa aceasta a dormit un zeu** de Fiqueredo și **Sfințitul Mîtică Blajinul** de Aurel Baranga. Ceea ce, evident, obligă colectivul la și mai mari și mai susținute eforturi artistice.

■ **Investigația brechtiană** la Bacău în regia lui Mauriciu Seckler: **Domnul Puntila și sluga sa Matti**. Puntila: artistul emirat I. Niculescu-Brună, Matti: Mihai Stoicescu. Mai joacă: Irene Flammann (Eva), Mișu Rozeanu (Judecătorul), Virgil Florescu (Avocatul), Constanța Zmeu, Vera Olănescu, Ana Maria Ittu, Mircea Isăcescu. Scenografia: Al. Olian.

■ Un spectacol spiritual a realizat regizorul Dan Alexandrescu la Teatrul din Pitești cu **Ce înseamnă să fii onest** de Oscar Wilde. Interpretul au fost conduși cu vervă și haz subțire: Tei Barbu, Dem. Niculescu, C. Zărnescu, Ana Barth și mai ales Angela Radoslavescu trebuie menționați. Scenografia: Emil Moise.

Ștefan Iordache

televiziune

DUMINICĂ 24 IULIE. Săptămîna emisiune alcătuită de... telespectatori — „TV 111” — (19.15) ■ Excelentul film documentar „Liniorii” recent premiat la Festivalul de la Mamaia (19.45) ■ Vechi și noi prieteni ai telespectatorilor:

Arta Florescu

Lili Ivanova (Bulgaria), Korda Gyorgy (Ungaria), Viorica Cortez-Guguianu, Margareta Pislaru, Pompilia Stoian, Anda Călușoreanu, Cornelia Vasile, Iuliana Daneș, Horia Șerbănescu, Horia Căciulescu, Mihai Ciucă, Victor Prelescu, Dan Spătaru, Cristian Popescu, Mihai Dumbravă și alții într-o emisiune cu titlu (sperăm și restul) spirituală: „Varietăți pe... caniculă” (20.00).

LUNI 25 IULIE. Incepe o nouă (și ultimă) săptămîna fierbinte pentru amatorii de fotbal de la noi și din toată lumea. Vom viziona transmisă de la Liverpool, prima dintre semifinalele marii competiții fotbalistice (20.10).

MARTI 26 IULIE. „Cineclub TV” ne oferă adesea lucruri interesante. Să-l urmărim deci în continuare (19.15) ■ Rodica Bujor, Maria Butaciu și Alexandru Gruză ne oferă un concert de muzică populară românească (19.35) ■ Prima emisiune dintr-un nou film serial — „Supraviețuitorii” — este așteptată cu legitim interes (19.50) ■ De la Londra — cea de-a doua semifinală a C.M.F. (20.20) ■ Continuă seria emisiunilor de muzică ușoară cuprinse sub titlul Preludiu — „Mamaia 1966” (22.20).

MIERCURI 27 IULIE. De veacuri, mereu, tinăr: Robin Hood (19.30) ■ Cunoscutul nostru savant prof. dr. Ana Aslan la rubrica „Cabinet medical TV” despre, firește, geriatrie (20.00) ■ Frumoasa așezare Bran în obiectivul rubricii „O invitație pentru cei care n-au vizitat...” (20.35) ■ Poșta televiziunii. Parcă a mai existat cîndva o rubrică cu acest nume... (20.50) ■ Preludiu — „Mamaia 1966” (21.00) ■ Filmul „Calea Victoriei” (21.10).

JOI 28 IULIE. În ciclul (foarte interesant) „Orașele muzicii” ne este prezentat: Parisul (19.10) ■ Din nou Londra: disputa pentru ocuparea locurilor de consolare — 3 și 4 (20.20) ■ Și din nou Preludiu — „Mamaia 1966” (22.20).

VINERI 29 IULIE. Pianul este eroul acestei emisiuni din seria „Galeria instrumentelor” (19.15) ■ Dicționarul de personaje a ajuns la lîtera C (19.30) ■ Un itinerar iugoslav ne propune „Teleglob” (21.15) ■ Recital Arta Florescu (21.45) ■ 15 minute de „Parada vedetelor”: Michele (22.15).

SIMBĂTA 30 IULIE. Nimeni nu se culcă azi după-amiază. Nici mama mare: la Londra se dispută finala Campionatului mondial de fotbal 1966. Între cine și cine? Dacă nici nenorocosul proroc, cîntec în stele, brazilian n-a fost în stare să spună... (15.50) ■ Cîntec și joc popular bănațean din Făget (19.10) ■ „Omul invizibil” în postură, pare-se, de succes al „Sfințului”. Și ce ne facem cu sexul frumos, pentru care schimbarea aceasta e tota lipsită de haz? (19.40) ■ Un concert simfonic transmis din grădina castelului Martonvasar (R. P. Ungară). Ascultăm un program Beethoven — uvertura Egmont și Simfonia a IV-a (20.10) ■ La Studioul mic o ecranizare după „Cîntecul lebedei” de A. P. Cehov (22.30) ■ Preludiu — „Mamaia 1966” (23.00).

Noile construcții ale Clujului se integrează armonios ansamblului arhitectonic, atât de bogat și divers.

PE
DRUMURILE
DE APĂ
ALE ȚĂRII

secvențe din valea someșului

de Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Elena GHERA

Fascinantă atracție pentru arheologul amator sau profesionist ce de vreo opt, zece decenii se tot necăjește să-i dea de urmă, comoara faimosului voievod Gelu continuă să conteze doar ca un produs al imaginației colective care a dat viață basmelor și legendelor. Dar semnificația ei a devenit, cu anii, simbolică, într-un fel, ca și cetatea cu trei turnuri din pecetea medievală a Clujului sau ca semnul de meșter, dăltuit sub streășinile vechilor ctitorii. Pe unde ne spune istoria că s-a statornicit, la începutul mileniului nostru, puterea voievodului ardelean, pământul a fost multă vreme prea sărac în comori. Existau, ce-i drept, dealurile cu pășuni mănoase, pădurile din munți, ogoarele, sarea și celelalte minerale ale subsolului — bogății ce pot fi identificate, desigur, în motivul legendarului tezaur — totuși năzuința locuitorilor acestor meleaguri de a ajunge să se bucure de foloasele lor a rămas multă vreme neimplinită.

Pe aici curg Someșurile: cel Rece, ale cărui ape repezi au tăiat în trunchiul bătrânului Munte Gilău o vale îngustă, de-o inegalabilă frumusețe; Someșul Cald, șerpuiind pe sub culmi umbrite de străvechi codri; apoi Someșul Mic, în care se adună primele două spre a ajunge, dincolo de domoala tălăzuire de dealuri a nordului podișului transilvan, la întâlnirea cu celălalt frate, Someșul Mare, ce vine tocmai de sub vârful mai totdeauna înzăpezit al Inăului, mergînd mai departe în larga vale a Tisei. Această amplă rețea hidrografică acoperă un perimetru de civilizație presărat cu sute de monumente ale hărniciei și iscusinței omenești din toate cele douăzeci de veacuri ale erei noastre, dar în care nota dominantă o dau realizările ultimului sfert de veac, ani de puternic avînt innoitor.

APUSENII

Răcătau este cel dintâi sat pe care Someșul Rece îl întâlnește în drumul său. Sînt pe aici, prin preajmă, deși dincolo de culmile albastre ale Apusenilor estici, așezări cu nume de rezonanță istorică, amintind, între altele, marile răscoale țărănești din Transilvania secolului al XVII-lea: Cîmpeni, Albac, Cărpiniș, Vidra de Sus (azi Avram Iancu), Abrud. Teritoriul se înscrie în marginea «țării de piatră» a moșilor, oameni harnici și mîndri din rîndurile cărora s-au ridicat nenumărați eroi ai luptei pentru libertate și dreptate, purtată veacuri în șir de poporul român. Inegalitatea socială — tristă moștenire a regimurilor trecute — cu consecințele ei: sărăcia, bolile, analfabetismul, lăsase aici urme adînci. Satul are azi un spital, o casă de nașteri, doi medici, opt cadre medii sanitare, școală, cinematograful, cîmin cultural. Statistica arată: în trecut, mortalitatea infantilă era de peste 20 la sută; în 1966 e egală cu zero. Consultații medicale acordate: în trecut, practic nici una; în 1962: 2 750; în 1965: 9 000.

Căpuș pe Someșul Cald. Un grof cu domenii în partea locului a pus cîndva sub strașnică pază niște dealuri unde exista bănuiala că s-ar ascunde un zăcămint metalifer. Circulă, în diverse variante, povestea unei nedrepte acuzații penale, sub pretextul căreia groful ar fi obținut pedeapsa capitală pentru țărani de la care aflase taina. A murit însă, zice-se, înainte de a fi avut vreme să deschidă o mină din care să tragă

care a luat o mențiune la olimpiada de matematică, și-a ales firesc, matematica. Și așa mai departe.

SOMEȘUL MARE

În pădurile din Munții Rodnei trăiesc urși, care n-au văzut niciodată om. Spun muncitorii forestieri și pădurarii că întâlnirea cu un astfel de animal poate să fie cîteodată chiar nostimă: ursul tînr ce n-a ieșit încă din hățușul codrului manifestă o curiozitate de copil și, în genere, o anumită amabilitate față de ființa bipedă care, înarmată cu o pușcă sau cu un fierăstrău mecanic, își permite îndrăzneala de a-i încălca împărăția.

În astfel de locuri se află izvorul Someșului Mare. Pe versantul nordic al muntelui, dincolo de cumpăna apelor, își începe drumul în lume și vijelioasa Bistrița. Desigur, prin crăpăturile dintre roci, apele celor două izvoare au comunicații secrete.

Rodna Veche. Mina de pirită din apropiere are o vîrstă comparabilă cu a celor mai bătrîni arbori din codrii care învăluie orașelul. Anumite semne arată că și dacii au scormonit pe aici pămîntul, căutînd, desigur, aramă. Foloseau, ca unică unealtă de excavat, ciocanul-tîrnăcop, a cărui evoluție, foarte lentă, a durat aproape două milenii (fără a-l schimba esențial) și s-a încheiat în zilele noastre, datorită introducerii perforatorului electric și a altor mașini miniere moderne.

La sfîrșit de săptămînă, minerii fac excursii prin împrejurimi, avînd predi-

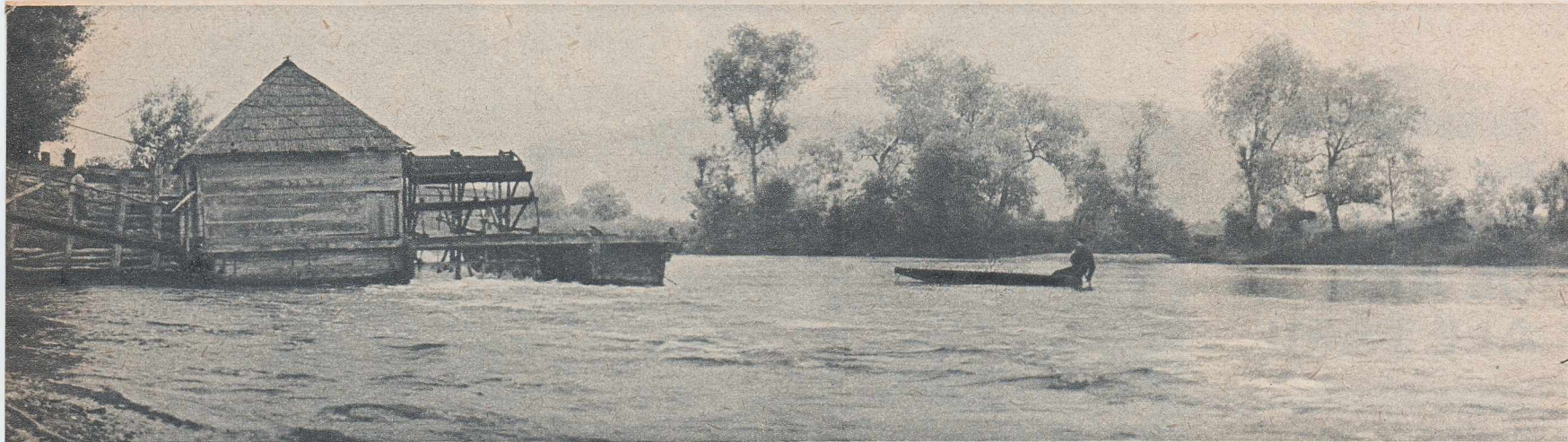
turile de luptă ale Europei ultimelor două veacuri. Abolirea iobăgiei a favorizat însă înflorirea unei rodnice culturi românești. În 1863 comuna grănicerești au obținut dreptul de a înființa la Năsăud liceul cu limba de predare română, printre ai cărui absolvenți de mai tîrziu se numără personalități remarcabile ale științei și culturii noastre. Lîngă Ilva, la Feldru, există o curte cu arbori umbroși, proprietatea Anghelinei, sora lui George Coșbuc (fost elev al liceului din Năsăud), unde marele poet a lucrat, de-a lungul a trei veri consecutive, traducerea în limba română a «Divinei comedii». La Prislop, într-o casă veche din apropierea Muzeului Rebreanu, a trăit pînă în zilele noastre Rodovica, prototipul Anei din romanul «Ion».

Cițcău, în aval de confluența Someșului Mare cu Someșul Mic. Pe un deal sterp din apropierea satului — dealul haiducului, după cum i se spune, în legătură cu o legendă locală ce face aluzie la unul din căpitaniii lui Gligor Pinte, celebrul haiduc maramureșan — țărani cooperatori au plantat vișini în terase. Alte dealuri, pe care pînă nu demult nu creșteau nici fire de iarbă, au fost acoperite cu vii. La sediul cooperativei se fac calcule din care rezultă necesitatea înlocuirii aracilor cu spalieri de beton, criteriul fiind rentabilitatea. Există pe Someș o moară de apă unde cîndva se măcinau grînele satului (la moara din Dej, care făcea o făină prea albă, țărani nu voiau să se ducă, riscînd să fie calificați drept «prea domnoși»,

scormonesc încă în praful relicvelor stau alături, la numai cîțiva pași, de cartierele de-o vîrstă cu copiii ce se joacă, gălăgioși, pe spațiile verzi dintre blocuri.

lata casa lui Matei Corvin, bătrîna ctitorie a Clujului. Pe sub bolțile ei severe se cerne o lumină blîndă de clarobscur rembrandtian. La fereastră, un tînr student modelează în lut chipul lui Baba Novac, generalul lui Mihai Viteazul executat prin ardere pe rug în piața Clujului. Într-o altă încăpere, studenții pictează. Dincolo de zidurile Institutului de arte plastice «Ion Andreescu» se desfășoară panorama orașului, dominată de grupuri mari de cuburi albe și în culori pastel. Cartierele noi: Grigorescu, Gheorghieni, între ape, dau ocol Clujului vechi, subliniind, prin ritmurile moderne de volume și culori ale clădirilor lor, fama și frumusețea vechilor monumente. Există și un cartier al uzinelor: «Carbochim», fabrica de încălțăminte «Clujana», Atelierele feroviare. Proiectanții pregătesc, la planșete, o fastuoasă esplanadă, cu vaste cortine vegetale, în straturi, care să-l lege de centru. Pe margini vor fi construite noi blocuri ce se vor oglindi în apele Someșului Mic, blocuri cu peste șapte etaje, concepute astfel încît să se integreze armonios în arhitectura variată și atît de personală a orașului.

Memoria locurilor a înregistrat aici evenimente cu răsădit în conștiința a numeroase generații, acordînd valoare istorică multor clădiri, monumente, străzi, cartiere. Clujul a primit pe sub

foloasele rîvnite. Se mai spune că a dus cu el în mormînt tot ce se știau pînă atunci despre zăcămint. Dacă toate acestea sînt adevărate, atunci rezultatul cercetărilor geologice efectuate aici prin 1960 a avut valoarea unei redescoperiri. Numai că mina de azi, mecanizată în întregime, și stația de preparare din apropiere au permis punerea în valoare a fierului de la Căpuș în condiții de neconceput nu numai pe timpul stăpînirii habsburgice, ci chiar în urmă cu zece, cincisprezece ani.

Gilău, sat cu o poartă deschisă la cîmpie dar păstrînd caracteristica dominantă a localităților din munți. Înainte de război, mai mult de jumătate din totalul locuitorilor adulți figurau în registrele primăriei ca neștiutori de carte. În 1966 liceul din localitate dă prima promoție de absolvenți, sărbătorind cu acest prilej patru ani de la înființare și tot atîția de la inaugurarea noii clădiri, dotată cu laboratoare, bibliotecă, sală de sport etc. Fiii țărănilor din Gilău și din alte sate învecinate trăiesc acum emoția pregătirilor pentru concursul de admitere la facultate, planurile de viitor ale fiecăruia fiind de pe acum conturate. Din relatarea unui profesor: elevul sau — ca să ne exprimăm exact — bacalaureatul Abrudan Traian se va înscrie la Facultatea de fizică; Precup Alexandru la medicină; Topan Vasile,

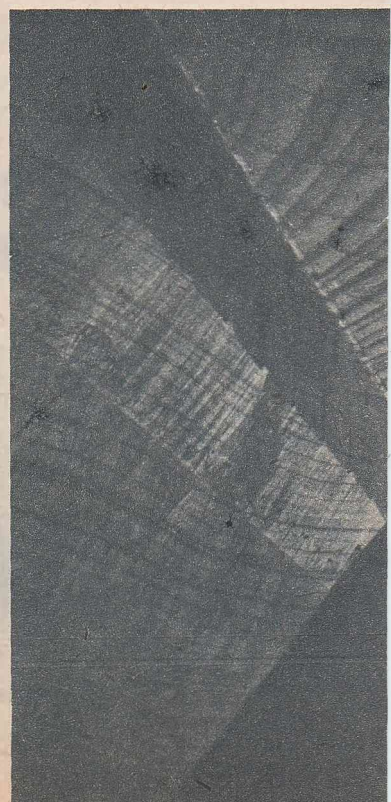
lecție pentru cocheta stațiune montană de la Sîngeorz. Romanii au cunoscut valoarea tîmăduitoare a izvoarelor de aici. Baronii și grofii din timpurile mai apropiate de noi, de asemenea. Numai minerii nu se puteau duce să-și petreacă o zi de odihnă sau un concediu la băi. Acum au la dispoziție case de odihnă la Sîngeorz și în alte stațiuni balneoclimaterice. Mulți dintre ei își petrec concediul la mare.

Năsăud. Denominațiunea cromatică a unor personaje de basm, identificate în producțiile folclorice din toate regiunile țării, prezintă o anumită particularitate în satele din împrejurimile Năsăudului. Din cele cinci culori de împărați (verde, roșu, alb, galben și negru) existente în tipologia generală a basmelor românești, aici pot fi determinate cu predilecție doar primele două și ultimă. Pare să fie vorba de sultan, de țarul Rusiei și de Napoleon, suverani cu ale căror armate «cătanele negre» (după culoarea uniformei), ostași țărani din așa-numitele regimente grănicerești înființate de Maria Tereza, la Năsăud (și Orlat, lîngă Sibiu) au avut de purtat lupte grele în secolele XVIII-XIX. În schimbul serviciilor de grăniceri și de cătane în armata chezarocrăiască români de pe Someșul Mare au fost scutiți de iobăgie. Au plătit însă această libertate cu jertfe grele pe multe din fron-

adică avînd veleități de boieri). Acum moara de apă lucrează doar pentru a pregăti făina furajeră iar țărani își duc cerealele spre a fi măcinate la Ileanda, unde a fost construită o moară electrică modernă, ce scoate o făină «ca zăpada». Cîmpia ce poartă numele rîurilor este brăzdată în lung și-n lat de multe «drumuri ale milionarilor», artere rutiere care leagă puternice centre ale belșugului, cu un binemeritat renume în întreaga țară. Luna de Jos, unul din primele cinci sate din România ai cărui locuitori și-au unit pămînturile în mari avuții ale tuturor, Bonțida, Jucurile, Căseiu, Gilgău, Livada și alte zeci de sate au făcut, prin munca rodnică a locuitorilor, ca întregul ținut să devină o adevărată grădină.

ORAȘELE

Dar călătorul ce își propune să parcurgă drumurile de pe Someșuri nu poate ocoli Clujul, Gherla, Dej, Satu-Mare. În aceste așezări urbane secolele s-au stratificat, s-au grupat concentric, delimitînd cartiere care prin configurația lor arhitectonică și prin «memoria» lor istorică dau vizitatorului de astăzi sugestia cea mai clară a curgerii timpului: clădiri construite în epoci pentru a căror reconstituire specialiștii mai

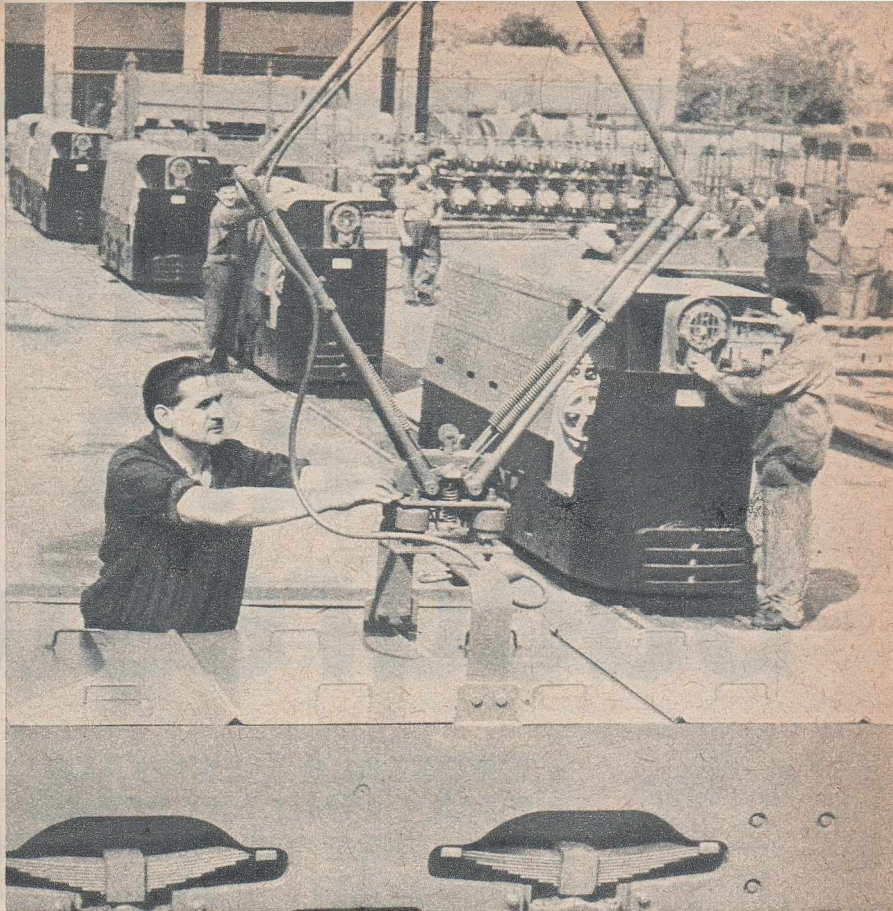
arcurile lui de piatră pe Mihai Viteazul, a răsunat de freacăta unor zguduitoare mișcări populare pentru libertate socială ca cele conduse de Doja și de Horia, Cloșca și Crișan; a cunoscut avântul mișcării muncitorești în prima etapă a dezvoltării ei din ultimele decenii ale secolului trecut și din primii ani ai secolului nostru; a devenit apoi un puternic centru al mișcării muncitorești din România din perioada dintre cele două războaie mondiale. Anul 1933, când au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști conduse de Partidul Comunist Român, a înscris pagini de autentic eroism și în istoria Clujului, prin jertfele aduse de muncitorii de la Atelierele C.F.R., de la «Dermata», «Transilvania» și alte uzine, fabrici și întreprinderi. Sub conducerea Partidului Comunist, clasa muncitoare din acest centru industrial de pe Someș a fost în primele rânduri ale luptei duse de întregul nostru popor împotriva dictaturii de la Viena și pentru eliberarea țării de sub jugul fascist.

Centru industrial și în același timp important focar de cultură, Clujul este azi una din cele mai populate localități urbane din țară. S-a spus cândva, făcându-se aluzie la condițiile naturale în care s-a dezvoltat, că așezarea este opera Someșului. Faptul e valabil pentru străvechea Napocă — cetate romană clădită în perimetrul unei vetre dacice, între dealurile pe care se răsfrăie orașul de azi — și pentru Clujul medieval, renăscut după pustiirea survenită în timpul invaziei tătare de la anul 1241 și dezvoltat treptat, în timp, prin aportul locuitorilor săi, în mare parte meseriași organizați în bresle. În timpurile noastre, afirmația s-a perimat, într-un anume sens, fiind valabilă numai printr-o inversiune a termenilor: Someșul a devenit el însuși opera orașului și nu numai a Clujului, ci și a vechiului și, cândva, uitatului târgușor Gherla, a Dejului, a Jiboului, a Satului-Mare, Pretutindeni pe unde trece îi ies în întâmpinare localități înnoite prin ansambluri arhi-

tectonice, prin largi spații vegetale; în multe locuri de-a lungul lui au fost ridicate uzine și fabrici care au nevoie de apă și care îi direcționează cursul în alt fel, adesea prin altă albie, cu maluri geometrice de beton. Cele două combinate industriale de la Dej — de industrializare a lemnului și de celuloză și hârtie — ca și cel de la Gherla sînt în stare să treacă prin conductele lor mai mult de jumătate din debitul de vîrf al Someșului. Lemnul pădurilor este transformat aici în zeci de produse — mobilă, semifabricate industriale, binale, cherestea — sau în benzi nesfîrșite de hîrtie, procesul tehnologic avînd relații intime cu apele ce curg prin bătrîna și în același timp noua albie. E un nou fel de a se manifesta al Someșului, o modalitate, pentru el inedită, de a lua parte la viața și munca locuitorilor ce i s-au statornicit pe maluri. Morile de apă se împuținează, podurile plutitoare de asemenea; se înmulțesc însă morile electrice, sistematice, podurile de oțel sau beton și construcțiile hidroenergetice. Uzinele de pe Someș și-au cucerit un renume în întreaga țară și peste hotare, produsele lor fiind mult apreciate, fie că e vorba de agregatele frigorifice produse la «Tehnofrig», de abrazivii produși la «Carbochim», de construcțiile metalice grele fabricate la «Unio», Satu-Mare.

Specializată, între altele, și în construcția de utilaj minier, această din urmă uzină contribuie din plin, prin produsele sale de înaltă calitate, la ridicarea gradului de tehnicitate a lucrărilor de extracție din toate bazinele miniere ale țării. E o uzină care, reutilată și modernizată, își trăiește în anii noștri adevărata tinerețe, ca și orașul Satu-Mare, cea din urmă localitate urbană pe care Someșul o întîlnește în drumul său. Înfrumusețat prin noile cartiere ridicate în ultimii ani, pulsînd de o intensă viață economică și culturală, Satu-Mare poartă și el amprenta importanțelor prefaceri ce se săvîrșesc azi în întreaga țară.

Ținutul se dovedește a fi mai bogat în comori decît a fost vreodată.

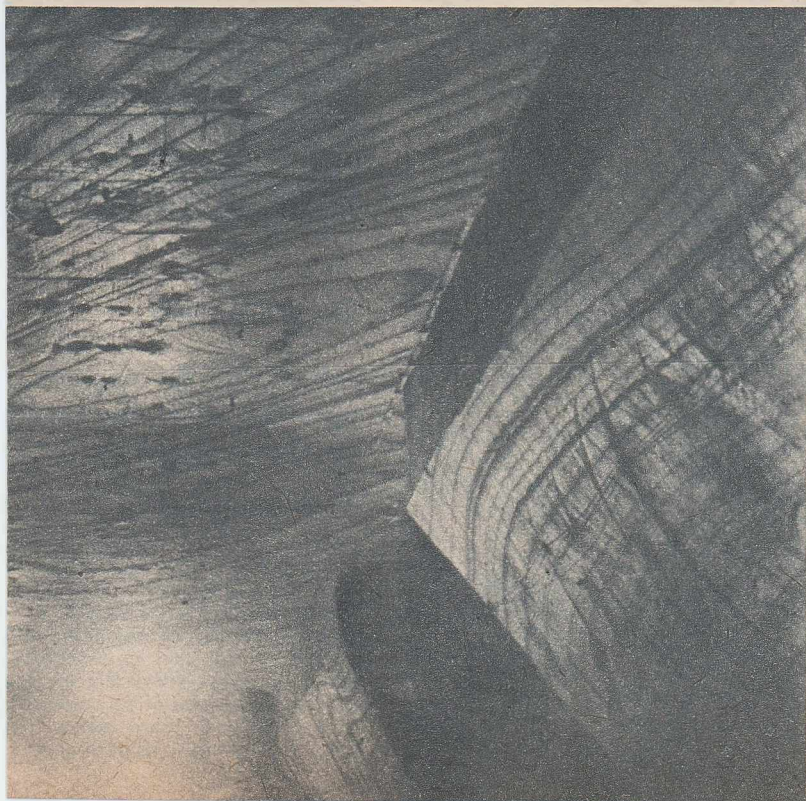
Locomotivele electrice de mină produse la uzinele «Unio» din Satu-Mare sînt mult apreciate atît în țară, cît și peste hotare.

Una din bogățiile ținutului străbătut de Someșul Rece, lemnul pădurilor de foioase, este valorificată în fabrici mari de cherestea, dotate cu instalații și utilaje moderne. În fotografie, vedere de la rampa de recepție de la Răcătău.

Morile de apă se împuținează pe Someș. Cele care au mai rămas dau o notă de pitoresc peisajului ca și podurile plutitoare, și ele în număr din ce în ce mai mic.

Ocna nouă a Dejului furnizează importante cantități de sare gemă pentru nevoile consumului și ale industriei. Pe măsură ce crește producția (aici procesul tehnologic este în întregime mecanizat), dimensiunile sălii subterane depășesc tot mai mult pe cele ale marilor domuri gotice.

în lumina reflectoarelor :

stagiunea estivală bucureșteană

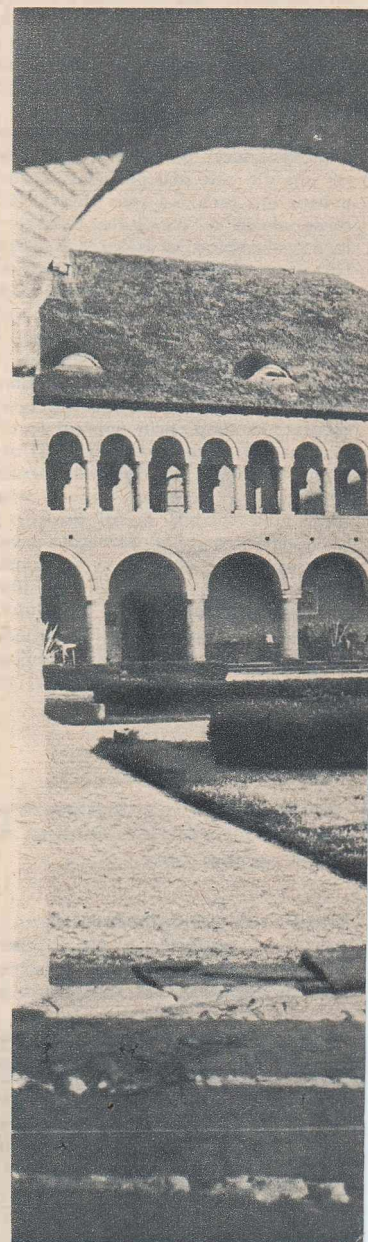
- OBOSEALA ESTIVALĂ A COMEDIEI
- PÎNĂ CÎND ACELEAȘI SPECTACOLE?
- TEATRELE DE VARĂ DAU SUGESTII
- VARIETĂȚI SAU... IMPROVIZAȚII?
- BUCUREȘTIUL — GAZDA POSIBILĂ A UNEI ADEVĂRATE STAGIUNI ESTIVALE.

Am ajuns în toiul verii lui '66. Pentru spectatori, data marchează totodată mijlocul stagiunii artistice estivale. De mai mulți ani, de când arhitecții în colaborare cu edilii Bucureștiului au adăugat Arenelor Libertății încă trei elegante teatre de vară — «Herăstrău», «23 August», «N. Bălcescu» — în cel mai atractiv cadru natural, bucureștenii se află în așteptarea unui veritabil sezon artistic estival. Or, cu ce vin teatrele dramatice, marile ansambluri, teatrele muzicale și de estradă, Comitetul

de cultură și artă al orașului București în întâmpinarea justificății nerăbdării a publicului? Răspunsul, brutal, ar putea fi acesta: cu nimic sau, mai bine-zis, cu un epilog degradat al stagiunii încheiate. Căci lucrurile se petrec cam așa: spectatorul e invitat în parcul «Herăstrău» sau «N. Bălcescu» să vadă, a treia sau a patra vară la rînd, piese împotriva cărora poate că n-am avea ce obiecta, dar care au fost văzute și răsvezite (cum e «Băiat bun dar... cu lipsuri»). Teatrele își transportă în parc come-

diile de succes ale anului sau ale anilor trecuți, fără să țină seama că regizorii le-au conceput pentru scene din săli intime, unde distanța dintre actor și spectator este apreciabil mai mică. În aceste condiții e firesc ca publicul să refuze la grădina chiar spectacole de succes: «Amoor!» (trei interpreți pierduți pe o scenă largă), «Sonet pentru o păpușă» (spectacol conceput inițial pentru o sală cu 300 de locuri), «O femeie cu bani» (care a făcut două stagiuni pline) etc. Și cu mutarea spectaco-

lelor din cadrul zăpușitor al sălii la aer, preocuparea pentru stagiunea estivală se pare că s-a încheiat. Nimeni nu a observat că Teatrul «23 August» dispune de o arhitectonică și de un cadru diferit de cel al teatrelor de vară din parcurile «Herăstrău» sau «N. Bălcescu». Nimeni n-a apelat la fantezia unui dramaturg, regizor sau scenograf pentru a monta spectacole pornind de la cadrul natural al atîtor locuri prielnice pentru acestea. Și totuși idei, propuneri, ar exista. Ca dovadă, răspunsurile interlocutorilor noștri.

Lebede în poante plutind pe Herăstrău... Oare ideea de a monta un spectacol de balet pe fața lucie a lacului ține numai de domeniul fanteziei?

Ion COJAR - regizor:
«pentru vară, aș renunța
la scena propriu-zisă»

— În lumea noastră teatrală se vorbește puțin despre stagiunea estivală pentru că, așa cum se desfășoară acum, nu poate stîrni interes. Traiectoria spectacolelor din săli în parcuri și grădini nu se poate califica, este cește vorbind, ca o stagiune aparte.

de altă parte, spectacolul teatral nu este asemenea unui film care, vizionat în sală sau în grădină, să rămână același.

— În acest caz, ce ar trebui să cuprindă o stagiune estivală despre care să se vorbească?

— După părerea mea ar trebui să fie în primul rând o «stagiune», adică să concentreze din timp preocupările celor în drept pentru pregătirea unor spectacole speciale și specifice. Acestea ar fi altceva și decât reprezentațiile curente de pe scenele în aer liber, și decât piesa pe care ne ducem în mod curent s-o vedem la teatru. Ele ar îmbina mijloacele teatrului de proză cu cele ale teatrului muzical, ar solicita ample desfășurări de masă, elementul decor pus să

Eugen GROPȘEANU - regizor de operă:

„muzică
și în
afara scenei“

— Iertată-mi fie impolitețea, dar de câte ori am privit afișele stagiunii estivale bucureștene nu m-am putut opri să gîndesc că mă aflu în fața unei impro-

teatrele de vară propriu-zise și mai mult peisajul bucureștean. Experiența n-ar fi nici măcar lipsită de precedent. La noi, televiziunea a încercat câteva asemenea emisiuni în transmisie directă, iar istoria operii contemporane înregistrează ca pe un fapt deosebit de interesant spectacolele organizate de Luigi Nono în peisajul Veneției, întrebuițind ecrane cinematografice, stații de amplificare, coruri și actori. Au fost spectacole cu adevărat populare, caracteristice nu numai concepției despre artă a acestui compozitor, dar și oricărui valoros spectacol în aer liber.

— Dumneavoastră personal v-ați gîndit la posibilitatea unor astfel de montări în București?

— Din fericire. Ca mai toți regizorii, mă ferec ca spectacolele să-mi fie prezentate în parcuri din cauza foarte slabelor condiții tehnice, în special de sonorizare, existente aici. Actorul nefiind auzit, microfoanele dînd hîrîieli, scrișniri etc., nuanțele sînt atenuate și spectacolul apare adesea degradat. Ar trebui o instalație de sonorizare la nivelul celei din Sala Palatului, pentru ca un spectacol să se desfășoare nestînjnit în aer liber. Și încă ceva: cum poate supraviețui un spectacol în care efectele de lumină au un rol dacă nu primordial, măcar de delimitare a spațiului și timpului, în condițiile unui ecleraj realizat cu câteva reflectoare care nu pot fi manevrate «pe rezistență?»

Un cadru ispititor pentru montarea
pieselor istorice: Palatul Mogoșoaia.

joace un rol efectiv, eventual proiecții cinematografice etc. Aș opta pentru părăsirea scenei, aș lua drept cadru al acestor spectacole Muzeul satului, insula de pe lacul Herăstrău, piața din fața Casei Școlii, amfiteatrele de la Palatul pionierilor și de la Teatrul de vară «23 August», Palatul Mogoșoaia cu loggia, curtea interioară și grădina florentină dinspre lac. Cred că asemenea spectacole ar avea meritul de a pune în valoare o sumedenie de locuri pitorești și de monumente istorice, le-ar atrage în vîrtejul viu al vieții artistice. De asemenea, educația patriotică a publicului n-ar avea decât de cîștigat dacă, în timpul vizitelor la Voroneț, la Putna, la Mogoșoaia de pildă, ar putea să asiste la desfășurarea unor spectacole care să-i reinvie în fața ochilor viața trecută a acestor ziduri.

vizații. «Ce comedii avem în repertoriu?» — par a se întreba forurile competente din teatre. «Cutare, și cutare, și cutare. Perfect. Repede cu ele la teatrele de vară și, gata, stagiunea estivală a fost înjghebată». Am văzut spectacolul Teatrului de operetă cu «Logodnicul din lună» la Teatrul de vară din parcul «Herăstrău». Nu numai că regia era concepută pentru o scenă mai mică, dar și interpreții trebuiau să-și amplifice cu mult mișcarea pentru a acoperi spații care, la sediu, nu existau. Există însă și un «nu știu ce» mai greu de precizat, care ar putea să sune totuși cam așa: spectacolul gîndit pentru reprezentarea în sală nu poate fi jucat în aer liber. E un cu totul alt mediu și înșiși spectatorii reacționează altfel. Logic și normal.

— Ce ați propune?

— Eu personal aș utiliza mai puțin

— Mai precis, am meditat la ele. Ce ați spune despre opereta lui Strauss «O noapte la Veneția» montată pe lacuri, sau de «Copellia» într-unul din parcurile noastre, sau de «Ion Vodă cel Cumplit», folosind cadrul ansamblului arhitectonic al Patriarhiei?

David ESRIG - regizor: „în primul rînd, exigență artistică“

— Am remarcat, nu fără regret, că spectacolele semnate de dv. pot fi foarte rar văzute pe scenele în aer liber...

— Ar fi deci necesară o reamenajare a scenelor în aer liber, ținînd seamă de cerințele moderne ale tehnicii de scenă?

— Desigur. Aceasta ar asigura și întărirea repertoriului din parcuri, care nu s-ar mai rezuma la spectacole de mîna a doua.

— Ce părere ați avea însă despre spectacole gîndite anume pentru scenele în aer liber?

— Acestea, a căror practică, din păcate, nu este încă încetățenită la noi, ar constitui un fenomen artistic cu totul aparte față de celelalte genuri de spectacole. Ar trebui găsit decorul natural și, în funcție de el, stabilit textul sau... pretextul. Nu-i vorba despre un simplu calambur. În R.D. Germană s-a găsit — pare-se — pentru fiecare dintre piesele

(Continuare în pag. 10)

stagiunea estivală bucureșteană

lui Schiller cadrul natural adecvat desfășurării lor. Cred însă că e numai o jumătate de drum. Pentru asemenea spectacole ar trebui gândită, o dată cu montarea, și dramaturgia: prelucrările unor texte deja consacrate, poeme inspirate de cadrul respectiv, poate scenariu care să se lipsească de cuvânt. Căile sînt multiple.

— Dv. aveți în acest sens vreun proiect?

— Mă gândesc de mult timp și poate că în vara viitoare voi izbuti să și realizez o adaptare a «Ciocoilor vechi și noi» care să se prezinte la Hanul lui Manuc (hotel «Dacia»). Dar asemenea manifestări trebuie să stea în atenția directorilor de teatre, regizorilor și mai ales în atenția Comitetului de cultură și artă al orașului București, căci nu sînt suficiente numai bunele intenții, știut fiind că și infernul e pavat cu bune intenții. Ar fi cazul să ne ridicăm dincolo de pavai...

spectacolul de estradă în toaletă de vară. . .

Fără să considerăm că afișul stagiunii estivale trebuie să cuprindă numai spectacole-divertisment, ele constituie, să nu ne înșelăm, un capitol gustat al repertoriului de vară. Să mai adăugăm și faptul că genul estradei se pretează la montări propice nu numai pe scenele în aer liber, ci și pe stadioane, patinoare, pe apa lacului etc. Ne stăruie încă în amintire spectacolul montat acum doi ani de Teatrul «C. Tănase» pe Stadionul Republicii: «Revista pe stadion» era o încercare, nu lipsită de calitate, de a oferi bucureștenilor un veritabil divertisment estival folosind judicios o mare parte a gazonului. Interesul justificat al publicului pentru ineditul și spectaculosul montării a rămas, vai, fără urmă. Așa că vara trecută și aceasta asistăm, în afara spectacolelor curente ale Teatrului «C. Tănase», ale operei și ale secției de estradă a Teatrului «Barbu Delavrancea», la o adevărată epidemie de «varietăți». Se pare că formula e magică și se prepară după o rețetă pe cît de simplă pe atît de eficientă. Se înscriu pe afiș două, trei nume sonore (Mircea Crișan, Toma Caragiu, Dem Rădulescu) care apar pe scena unui teatru de vară (se caută de obicei amfiteatrul cel mai încăpător), se prezintă cîte un scheci (uneori se întimplă să fie nou, dar nu prea des), cîteva melodii și cîteva numere coregrafice extrase din spectacolele stagiunii trecute. Deci, improvizată cu două, trei repetiții, rabatul la exigență fiind compensat prin durata de cel puțin trei ore a reprezentației. Sub titlul tentant de «varietăți» se ascunde rareori varietatea, ingeniozitatea, fantezia. Cu toate că afișele înscriu și numele unor regizori și scenografi, contribuția lor, mai ales a celor din urmă, este invizibilă. Nu s-ar găsi oare soluții pentru montarea unor spectacole muzical-districative interesante și cu adevărat atractive? E, credem, în primul rînd sarcina teatrelor muzicale să le inițieze și să le organizeze, eventual în colaborare cu televiziunea care le-ar putea transmite din diversele locuri potrivite pentru acest lucru.

George Dem. LOGHIN- regizor, președintele Comitetului de cultură și artă al orașului București: «avem, e drept, multe posibilități...»

— Și totuși, nu sînt folosite...

— În ultimii ani, Comitetul de cultură și artă al orașului București s-a străduit, împreună cu teatrele (mai cu seamă vara aceasta), să folosească într-o măsură cît mai mare scenele în aer liber.

— Judecînd după afișe însă, intențiile și strădaniile au rămas doar la acest stadiu.

— Din păcate. Se pare că, deși publicul e foarte dornic să urmărească cît mai multe și mai diverse spectacole estivale, interesul lui e în continuă scădere față de ce i se oferă actualmente.

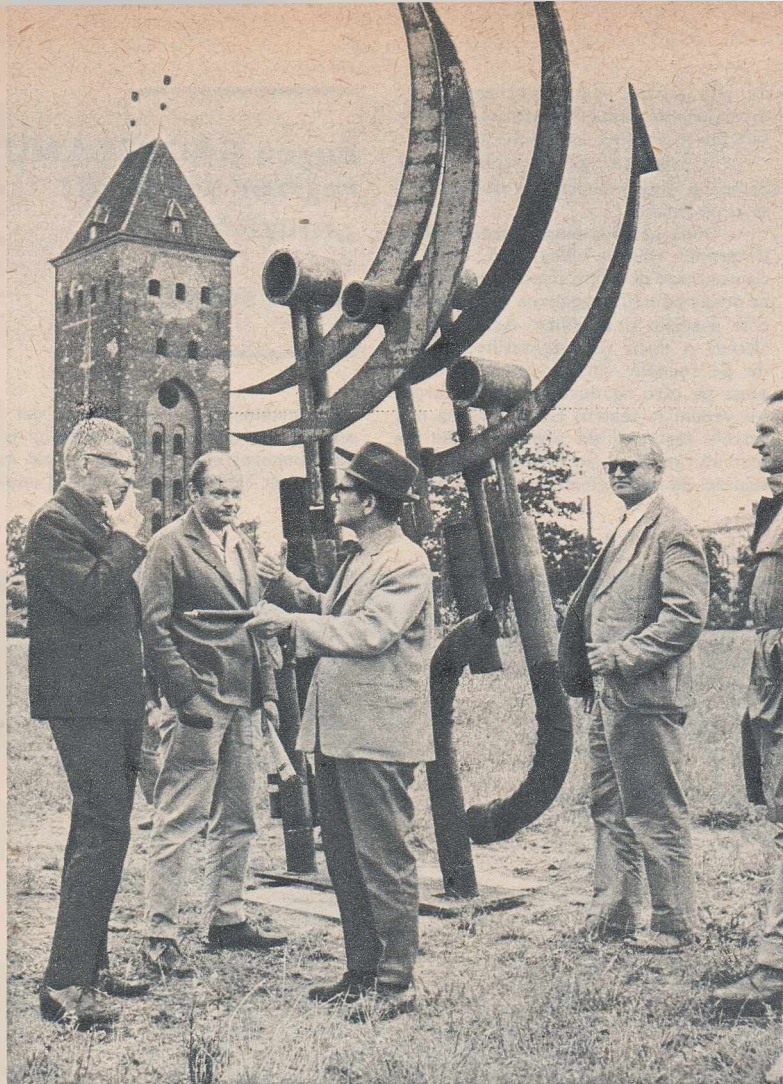
— Reacție cît se poate de logică. Cine ar prefera, în locul unei plimbări odihnitoare, un spectacol obosit și obositor?

— Totul e ca spectacolele să fie gîndite pornind de la arhitectura amfiteatrului, de la ambianța naturală înconjurătoare. Trebuie antrenați regizori și scenografi cu fantezie, care să găsească modalități vii de montare, bazate pe maxima expresie a elementelor vizuale: gest, efecte de lumină, decor etc. În afara scenelor, cred că Bucureștiul dispune de spații adecvate unor ample manifestări artistice estivale. De pildă, cred că Arenele Libertății s-ar preta la montarea unor piese istorice; Teatrul «23 August» mi se pare un cadru prielnic înscenării comediilor shakespeareiene și celor din dramaturgia spaniolă; scena din parcul «Herăstrău» e potrivită pentru spectacole de satiră și umor (spectacole Alecsandri sau Caragiale); aici s-ar putea monta, de asemenea, spectacole bazate pe scenarii gen commedia dell'arte; pe întinsul platou din Piața Unirii s-ar putea monta un impresionant spectacol istoric; lacul Herăstrău mi se pare un cadru potrivit pentru spectacole de balet. Și-ar putea aduce contribuția la manifestările estivale și marile noastre ansambluri profesionale, în colaborare cu formații artistice de amatori. Acestea ar putea monta spectacole folclorice de anvergură, axate pe teme anume, și chiar cu intrigi în jurul cărora să se grupeze elemente specifice ale artei noastre populare atît de bogate și variate. În afara ecoului stîrnit în rîndurile publicului românesc, asemenea spectacole ar interesa în mare măsură și pe numeroșii turiști străini care ne vizitează țara. Cu un spectacol reușit în acest gen s-ar putea întreprinde cu succes turnee în principalele stațiuni de odihnă, unde s-ar găsi cu prisosință cadrul natural prielnic desfășurării lui.

— Desigur, este vorba despre intenții surizătoare, dar oare Comitetul de cultură și artă preconizează niște măsuri concrete pentru desfășurarea unor asemenea spectacole?

— Deocamdată se studiază, se caută soluțiile cele mai eficiente pentru realizarea unei activități artistice de vară cît mai originale.

Anchetă realizată de
Radu RUPEA
și Eugen COMARNESCU

„galeria EL” și formele spațiale

- corespondență din r. p. polonă -

În viața liniștită a orașului polonez Elblag — din vecinătatea Gdanskului — a intervenit un eveniment care a prilejuit locuitorilor săi numeroase discuții. S-au ivit într-o bună zi persoane din alte orașe, din capitală și chiar din străinătate, care împreună cu grupuri de muncitori au început să facă din loc în loc niște săpături. După mai puțin de două luni, pe străzi și în scuaruri au apărut circa 40 de figuri pe care nici locuitorii nu știau cum să le boteze. Erau niște siluete metalice de cele mai neobișnuite și ciudate forme, înalte de cîte patru, cinci metri.

Siluetele sugerau fie niște radiatoare uriașe, fie schifuri metalice așezate vertical, ori erau un fel de cutii romboidale de diferite dimensiuni, segmente de sferă interpenetrate sau semilune ascuțite proptite pe niște cõturi metalice etc., integrate armonios în peisaj și contribuind la sporirea farmecului acestuia. Formula creației lor era simplă: mașină de tăiat fier plus aparat de sudură, plus știința rezistenței materialelor plus... fantezia artistului. Realizatorii lor erau participanții la Bienala formelor spațiale organizată în acest oraș. Calculele fuseseră

uite popa, nu e popa

de Eugen FRUNZĂ

Un om dintre cei mai delicați și blajini cu puțință mi-a declarat deunăzi:

— Vedeți dv., eu îmi ies din sărite atât de des, încît mă tem că, pînă la urmă, va trebui să mă îndop cu calmante.

Cunoscîndu-i firea, am fost sincer mirat. Nu-l crezusem în stare de accese nervoase.

Și omul trecu la concret:

— Credeți oare că a prefera, de pildă, șunca presată salamului italian, e o extravaganta?

— De loc.

— Dar «Murfatlarul», vinurilor de Cotești?

— Depinde de gust. Tocmai de aceea se și produc diverse vinuri.

— De acord. Și dacă, să zicem, îți plac mai mult «Carpații» cu filtru decît «Virginia» sau «Aroma»? E cumva indecent?

— Glumiți...

— Nu glumesc. Tocmai asta-i buba. Eu fumez zilnic un pachet de țigări. Zi-i viciu, dar n-am ce face. În ce privește șunca, toată familia mea o consumă cu plăcere. Iar «Murfatlarul», cîte un pahărel din cînd în cînd, e slăbiciunea noastră comună, a mea și a soției. Buun!

Mă duc deci într-o zi să iau șuncă. Este! Proaspătă, roză, parfumată. Trec apoi satisfăcut strada, intru în tutungerie și cer «Carpați» cu filtru. «Lipsește» — aud un glas plictisit. Caut altă tutungerie. «Lipsește» — îmi răspunde alt glas. Și tot așa, pînă mă refugiez în «Aroma» și, de enervare, îmi pierd pofta de șuncă...

Ies în altă zi și cer la tutungerie «Carpați» cu filtru. Sint! Bravo, îmi spun, ajung la «Alimentara» și cer o sticlă din vinul meu preferat. «Lipsește» — aud glasul vinzătoarei. Dau fuga la alt magazin. Același rezultat. Ei, ce să fac? Iau «Cotești» și, de enervare, simt că țigara mea favorită îmi umple gura cu catran.

Altădată încep cu vinul și am noroc. Foarte satisfăcut, intru în magazinul cu mezeluri. «Vă rog, niște șuncă...», zic. «Lipsește» — îmi răspunde vinzătoarea. Hai, nene, în altă parte. Nu găsesc nici acolo. Atunci îmi ies din sărite și cumpăr salam italian. Iar acasă nu-mi mai intră nimeni în voie. Pînă și vinul meu preferat mi se pare poșirică...

Și uite așa se face, vedeți dv., că mi se dezorganizează și timpul, și gusturile, și pasiunile, și sistemul nervos. Veți înțelege desigur că nu e vorba numai de șuncă, țigări sau vin. Mai sint și alte mărunțișuri necesare la casa omului care, nu știu de ce, se joacă cu mine de-a baba oarba sau de-a «uite popa, nu e popa». Mai ales că, atunci cînd stau de vorbă cu cîte un prieten, aflu că exact în ziua cînd la «Alimentara» din cartierul meu lipsește «Murfatlarul» și abundă «Coteștiul» — la el lucrurile se petrec invers; și că, atunci cînd eu nu găsesc șuncă presată, la el în cartier se află șuncă berechet, dar nu poți găsi un gram de italian. Ți-ar trebui un elicopter ca să zbori dintr-un raion în altul să-ți poți cumpăra produsul care-ți este pe plac, nu acela cu care vor să te aprovizioneze șefii diferitelor unități sau O.C.L.

Omul mi-a vorbit cu năduf. De aceea am scris rîndurile de față, la care țin să adaug că ieri nici o tutungerie n-a dus lipsă de «Carpați» cu filtru. Nu! Lipseau «Aroma» și «Select».

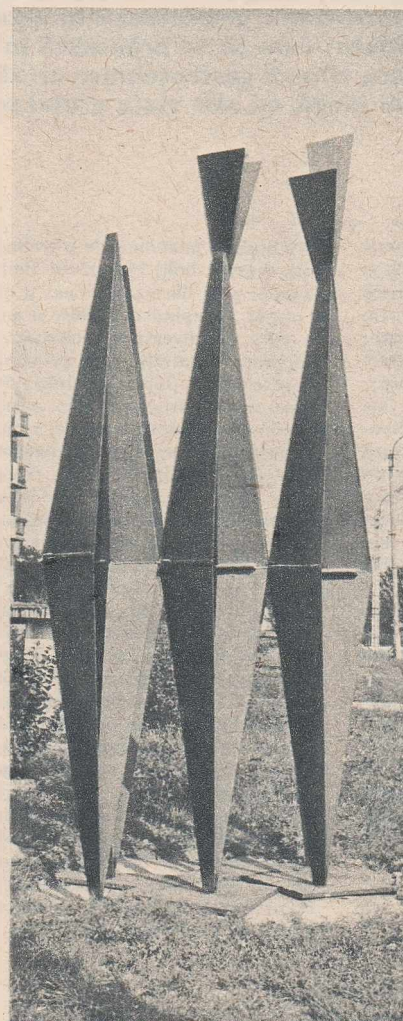
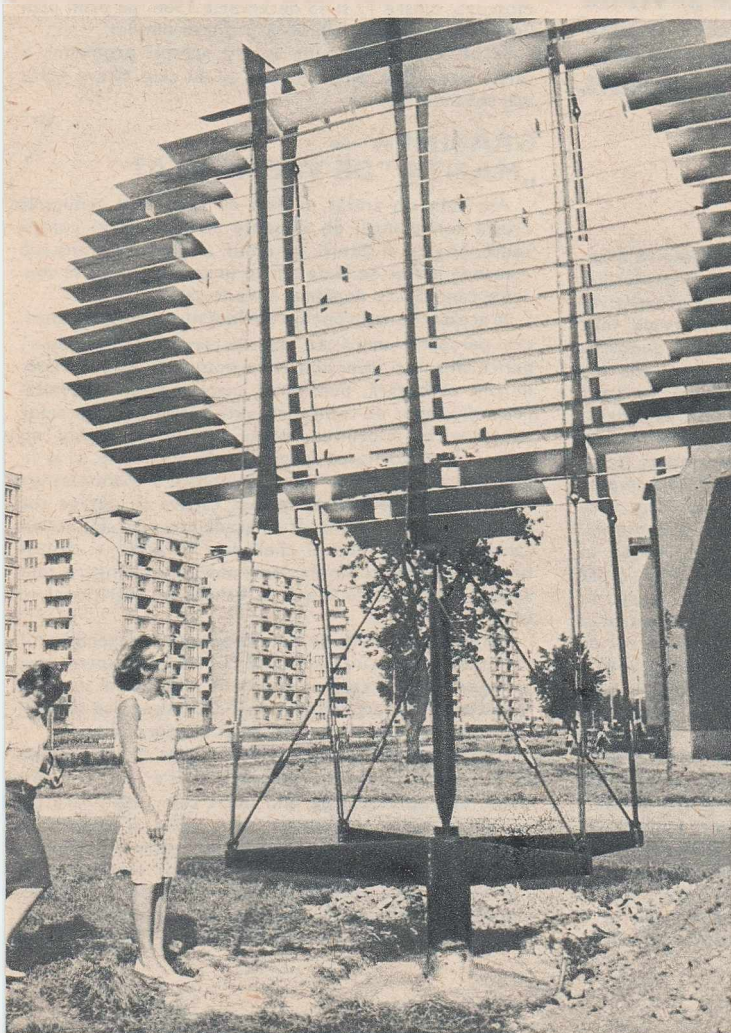

făcute de ingineri și tot ei fuseseră aceia care dăduseră sfaturi cu privire la proprietățile și rezistența materialelor, iar lucrările de montaj reveniseră sudorilor și ajustorilor.

Nu vrem să parafrazăm un confrate polonez care observa malițios că o anumită formă spațială, mai colțuroasă, era figura de care se freca cu predilecție, pe înserate, un cal obosit, dar nici să exclamăm: «În fine, Leonardo redivivus!»

Ne întoarcem în mijlocul formelor spațiale. Locuitorii Elblagului sînt în majoritatea lor tineri, stabiliți abia de 20 de ani în aceste locuri, cîndva pustiite de ultimul război mondial. Totul a fost reconstruit. Azi, Elblagul este un oraș industrial, aici predomină gîndirea concretă, rațională, a inginerilor și muncitorilor.

Întreprinderea de turbine Zamech din localitate a venit în întîmpinarea plasticienilor sosiți din diferite părți ale Poloniei și din străinătate și le-a pus

la dispoziție gratuit deseuri metalice. La apelul conducerii întreprinderii, o mînă de ingineri, maiștri sudori și transportori au lucrat voluntar în orele lor libere, urmînd indicațiile artiștilor. Întreprinderea însă a pus o condiție: piesele executate să fie montate definitiv la Elblag, rămînînd proprietatea urbei.

Grupul de plasticieni a fost condus de Gerard Kwiatkowski, decorator dintr-o întreprindere industrială, de zece ani consilier municipal, un animator al vieții sociale și culturale a orașului său. În ruinele unei mănăstiri gotice

din secolul al XIII-lea, el a creat «Galeria El», expoziție permanentă de artă modernă. Iar la bienală a participat cu o echipă de cinci persoane, decorînd cu siluete spațiale una din arterele principale ale orașului.

Nu demult am avut prilejul să stăm de vorbă cu dînsul. Mărturisindu-și sincera încredere în experimentele sale, ne-a declarat: «...Noi vrem ca formele împrăștiate în diferite părți ale orașului să facă parte din viața omului, să-l întovărășească, să fie niște exerciții pentru imaginația sa, să afirme sensibilitatea sa și, ceea ce este de-

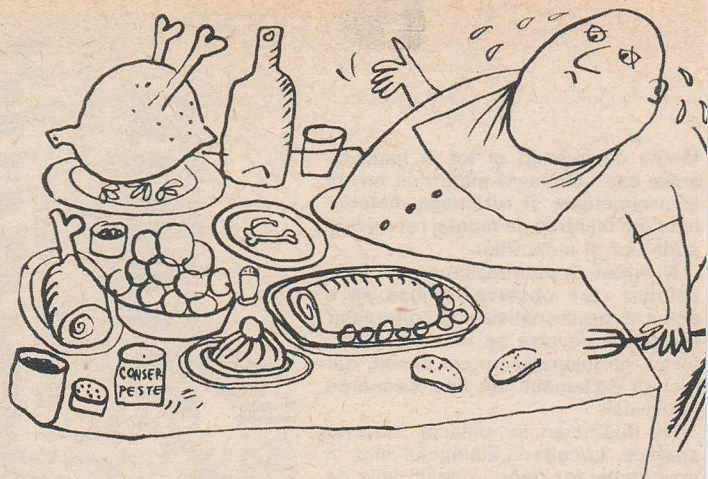
osebit de prețios, să-l oblige să gîndească».

Locuitorii Elblagului observă atent aceste manifestări artistice, socotindu-le niște interesante experimente. Nu lipsesc nici amatorii de amintiri originale, și adesea tinerii țin să se fotografieze pe fundalul bizarelor siluete spațiale.

De asemenea, după cum era de așteptat, fantezistele forme au stîrnit vii discuții atît în rîndurile marelui public, cit și în presa de specialitate.

Gh. GHEORGHITĂ

poftă bună!

... dar nu este chiar atît de simplu

de prof. univ. dr. Iancu GONTEA

Știați că bolile cauzate de o alimentație neștiințifică sînt mult mai răspindite decît toate bolile infecțioase la un loc și decît orice altă grupă de boli? Statisticile Organizației Mondiale a Sănătății și cel de-al VII-lea Congres internațional de alimentație proiectează în actualitate o problemă majoră a omului modern: cum să se hrănească în mod rațional.

... Și o recomandare pentru viitorii gastrotehnicieni: să-și amintească zicala: «Cu cît cureaua e mai lungă, cu atît viața e mai scurtă».

Este foarte răspîdită ideea că sub îndemnul apetitului omul are capacitatea să adapteze atît cantitatea cît și calitatea hranei la nevoile sale nutritive. Această idee — cunoscută în știință sub numele de «teoria self-selecției alimentare», adică a alegerii automate, instinctive — susține că hrana aleasă conform atracției echivalează cu trebuințele nutritive și că orice produs ingerat din poftă corespunde unei nevoi interne a organismului. După această teorie, dieta omului care dispune de alimente la discreție ar fi adecvată și nu ar exista o alta mai bună decît cea dictată de poftă, iar dacă dieta nu este corespunzătoare încă acestor nevoi, ea devine adecvată de la sine atunci cînd condițiile social-economice oferă posibilități fiecăruia să aibă tot ce dorește. Pe scurt: tot ce mîncîni cu poftă îți cade bine și îți prieste.

Se știe însă că prin îmbogățirea disponibilului de produse alimentare sau a meniului, unii oameni mîncă la o singură «masă bună» de două, trei ori mai mult decît nevoile zilnice ale organismului. În cercetări riguroase științifice pe grupe mari de persoane s-a constatat că, dispunînd de produse alimentare diferite, omul consumă, din simpla plăcere pe care i-o procură mîncărurile agregate, cantități mai mari de alimente decît trebuințele nutritive și fără ca raportul necesar dintre substanțele nutritive să fie păstrat; această înseamnă că dieta devine dezechilibrată atît cantitativ, cît mai ales calitativ.

O „ANCHETĂ ALIMENTARĂ” ÎN ROMÂNIA

Dacă selecționarea hranei pe criteriul poftei ar corespunde nevoilor nutritive, iar factorul determinant pentru o dietă adecvată ar fi numai realizarea disponibilului de produse alimentare, bolile de nutriție ar trebui să scadă pe măsură ce starea economică a unui popor se îmbunătățește. Or, studii statistice efectuate sub egida Organizației Mondiale a Sănătății în peste 20 de țări au arătat că frecvența obezității, a bolilor cardiovasculare degenerative (ateroscleroza cu toate complicațiile ei) și a diabetului este cu atît mai mare cu cît starea economică a unei colectivități este mai prosperă.

Cercetările efectuate în ultimii zece, cincisprezece ani au arătat că ateromatoza — și ateroscleroza consecutivă ei — nu este, după cum s-a crezut, apanajul inevitabil al bătrîneții, ci poate să apară indiferent de vîrsta adultului, printr-o tulburare în metabolismul grăsimilor, determinată fie de un dezechilibru alimentar, fie de o dereglare neuroendocrină fie pe ambele căi.

Ținînd seama de locul pe care îl ocupă bolile cardiovasculare în morbiditatea și mortalitatea generală din

țara noastră (mai mult de o treime din decese se datoresc acestor boli) Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, prin Direcția igienei și medicinei preventive, a inițiat, începînd din 1964, o anchetă medicală, încă în curs, în diverse colectivități, pentru a cunoaște frecvența obezității și a principalelor simptome ale aterosclerozei (hipertensiunea, dislipidemia). În acest cadru se investighează atît antecedentele patologice (ereditare, personale) și activitatea zilnică a fiecărei persoane anchetate, cît și diversele deprinderi (tabagism, alcoolism) și structura dietei. Dată fiind importanța dietei în apariția aterosclerozei, ancheta este efectuată de medici specialiști în igiena alimentației.

Pentru țările cu economie avansată, printre care în ultima vreme se numără și România, de la un capăt la altul al vieții, adică din zorile și pînă în apusul ei, patologia omului se caracterizează prin predominanța tulburărilor nutriționale și a bolilor cauzate direct de o alimentație dezechilibrată. Știați că incidența bolilor (obezitatea, ateromatoza, diabetul, caria dentară, reumatismul cronic, malformații sau defecte metabolice congenitale etc.), în apariția cărora dieta neadecvată reprezintă cel mai important factor sau una din principalele cauze, este mult mai mare decît toate bolile infecțioase la un loc și decît orice altă grupă de boli? Așa se explică numărul enorm de lucrări (cîteva zeci de mii anual) asupra bolilor de origine alimentară. Din același motiv, la al VII-lea Congres internațional de alimentație, care se va deschide peste cîteva zile la Hamburg (3-10 august), problema de frunte va fi «dieta și sănătatea», după care urmează «psihofizio-

logia reglării ingestiei de hrană (foame și sațietate)», iar în programul celei de-a XVI-a sesiuni a Institutului de alimentație al Academiei de științe medicale din Moscova, dintre 12 și 15 decembrie 1966, pe prim plan figurează problema echilibrării dietei omului.

Să ne oprim mai mult asupra acestei probleme, a cărui actualitate este reliefată și de cele cîteva fapte mai sus-menționate.

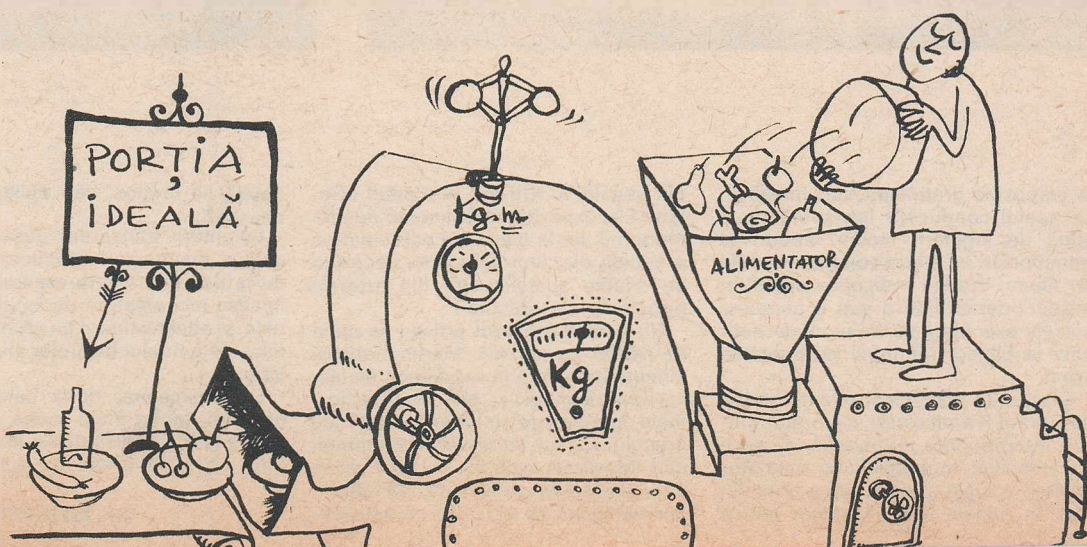
GRĂSIMEA — „MANTA” DE VREME REA?

Așa cum am arătat, o dată cu progresul economic crește sortimentul de alimente atrăgătoare și consistente, bogate în calorii, iar omul, alegîndu-și hrana sub comanda poftei, se vede din ce în ce mai tentat să consume cantități ce depășesc nevoile sale.

În această situație pot ajunge însă nu numai gurmanzii, ci și persoane cumpătate, dar ale căror trebuințe energetice sînt mici (funcționari cu muncă de birou predominant sedentară, pensionari inactivi etc.). Dezvoltarea mijloacelor de transport, automatizarea proceselor tehnologice, înlocuirea forței omului cu mașini nu numai în majoritatea ramurilor de producție, ci și în gospodărie, precum și larga răspîndire a aparatelor de radio și de televiziune, în fața cărora se petrec tot mai multe ore — au făcut să scadă considerabil activitatea musculară, deci și cheltuiuala de energie. Totuși omul continuă, conform deprinderilor, să ingere cam aceeași cantitate de hrană, și echilibrul nutrițional se rupe!

Indiferent de calea pe care se ajunge la dezechilibrul cantitativ, consecința lipsei de concordanță între ceea ce ingeră omul și ceea ce se arde în organismul său este stocarea unui surplus de calorii. Grăsimea se acumulează sub piele și în diverse părți ale corpului...

Deși rezervele de grăsime ar putea fi considerate ca o «manta de vreme rea», iar formele rotunjite sînt poate mai apreciate de unii decît cele unghiulare (se și spune: «gras și frumos»; «sau: «gras și sănătos!»), totuși atunci cînd depunerea de grăsime depășește anumite limite, nici silueta persoanelor respective nu mai corespunde cerințelor moderne despre frumusețea fizică a omului și — lucru și mai important — nici sănătatea lor nu mai este înfloritoare. Mai sus ne-am

referit la ravagiile provocate în general de tulburările de nutriție. Aci, la capitolul «îngrășare», putem preciza că aceasta predispune la litiază biliară și la boli degenerative, și că diabetul zaharat apare de două, trei ori mai frecvent la persoanele grase decât la cele cu greutate normală. Obezitatea este însoțită de creșterea colesterolului și de modificări în compoziția grăsimilor din sânge (dislipidemie), asemănătoare celor observate în cursul aterosclerozei. S-a constatat că această boală este de două, trei ori mai frecventă la persoanele grase decât la cele normale, iar datele statistice ale societăților de asigurare pentru viață evidențiază că frecvența deceselor cauzate de complicațiile aterosclerozei (anghina de piept cu infarct miocardic, hemoragii cerebrale cu paralizii etc.) este cu atât mai mare cu cât obezitatea este mai pronunțată. Indiferent de vîrstă, depășirea cît de cît importantă a greutateii corespunzătoare taliei (numărul de centimetri peste înălțimea de 1 m) dublează sau triplează riscul de îmbolnăvire a coronarelor (arterele inimii). Aceste fapte demonstrează încă o dată că **obezitatea nu este numai o chestiune de estetică, ci o adevărată boală**, ce mărește morbiditatea generală și scurtează durata medie a vieții.

UNDE DUCE „SELF-SELECTIA“

În alegerea alimentelor după poftă, omul dă preferință produselor rafinate cu însușiri senzoriale pronunțate (piine albă, paste făinoase, orez glasat, zahăr, dulciuri, grăsimi etc.) care sînt plăcute la gust și bogate în calorii, însă conțin puține săruri minerale și vitamine, indispensabile pentru folosirea în organism a materialului energetic furnizat de ele. Astfel apare și riscul unui dezechilibru calitativ. Dacă teoria self-selectiei ar fi justă și alegerea după poftă ar corespunde nevoilor interne ale organismului, ar trebui să admitem că cei atrași de produse sărăcite în vitamine și în săruri minerale nu au nevoie de aceste substanțe nutritive. Or, tocmai abuzul de alimente rafinate expune la dezechilibru nutritiv, determinat de insuficiența aportului de săruri minerale și mai ales de vitamine. Consumul exagerat de piine albă și zahăr, pentru a căror ardere în organism este necesară vitamina B₁, poate provoca tulburări psihoneurologice care amintesc neurastenia. Apoi abuzul de dulciuri, mai ales cele lipicioase, consumate între mese, mărește colosal frecvența și gravitatea cariilor dentare, iar cel de carne grasă și de unt face să crească nivelul colesterolului din sânge și expune la ateroscleroză.

Apreciind valoarea nutritivă a unui aliment pe criteriul subiectiv al preferinței și al poftei, după cum recomandă teoria self-selectiei, ar trebui să conchidem că laptele este mai puțin hrănitor pentru copilul care îl refuză decât bomboanele pe care le preferă sau că prăjiturile indulcite cu zaharină (nefolosită de organism) au mai mare valoare nutritivă decât aceleași preparate care, în lipsa zaharinei, sînt respinse. Pentru cei deprinși să se cîntească regulat cu băuturi alcoolice sau să înceapă zilnic masa cu o țuică menită «să le deschidă pofta», alcoolul ar trebui considerat ca fiind mai binefăcător organismului decât alimentele, ceea ce este absurd. După aceeași teorie, cine consumă mîncăruri intens sărate ar necesita mai multă sare decât au stabilit toate cercetările științifice. De asemenea ar decurge că persoanele atrase de mîncăruri picante au nevoie nu numai de substanțele indispensabile vieții, ci și de condimente «pentru ca să-i învieze», cu toate că în realitate condimentele nu sînt necesare desfășurării proceselor metabolice iar, consumate în mod repetat, au efecte dăunătoare.

Dezechilibrul calitativ se poate realiza nu numai prin atracția și abuzul de produse sau de băuturi alcoolice, ci și prin repulsia sau consumul insuficient de anumite alimente naturale. Absența sau insuficiența laptelui și a brînzei în alimentația copiilor și a femeilor în cursul ciclului reproductiv (gravide și în lactație) atrag după ele tulburări în oase și dinți (întîrziere în dezvoltare și rahitism la copii și demineralizarea scheletului la femei). Trebuie însă precizat că dacă dieta nu conține suficiente legume și fructe, un exces de lapte asociat cu derivate de cereale (grîș, orez etc.) este și el dăunător, deoarece expune la anemie prin lipsă de fier și de vitamină C.

CÎTE SATE ȘI BORDEIE, ATÎTEA ȘI OBICEIE...

Orice bucătar sau simplă gospodină cunoaște o serie de rețete și poate realiza preparate cu care se mîndrește; adesea este însă vorba numai de cîteva feluri de alimente preferate, ba în unele cazuri și încorect preparate (prăjeli în grăsimi supraîncălzite, sosuri picante sau prea grase etc.). În nici un alt domeniu nu se confirmă atât de frecvent zicala «cîte sate și bordeie, atîtea și obicei». Numai datorită deprinderilor alimentare se explică consumarea aproape zilnică a «pitei cu slană» în cantități uriașe în unele regiuni din Ardeal sau prepararea de ciorbe și de mîncăruri foarte picante,

ardeiate sau piperate, în diverse alte regiuni ale țării.

Spre a nu fi greșit înțeles, ținem să subliniem că în timp ce respingem categoric unilateralitatea, abuzul de băuturi alcoolice și de unele produse rafinate, nu avem nimic împotriva prăjelilor sau a sosurilor, dacă sînt corect pregătite, și nici chiar împotriva unor mîncăruri mai picante sau a condimentelor, dacă nu se consumă abuziv sau în mod repetat.

Atenție și la dulciuri! Dulciurile fiind deosebit de apreciate de om, prăjiturile, torturile, lichiorurile etc., se ingeră și după săturare și sînt respinse numai dacă, pur și simplu, nu mai încap în stomacul complet plin.

Oricît de intense și de susținute ar fi eforturile oamenilor de știință pentru a pătrunde în intimitatea tulburărilor determinate de o dietă dezechilibrată și a stabili metodele practice pentru depistarea lor precoce (înainte de a apărea boli ireversibile), reducerea incidenței bolilor nutriționale nu poate avea loc fără aplicarea în practică a cuceririlor realizate de știința alimentației, atît în sectorul producției cît și al consumului de produse alimentare. **Esența alimentației raționale constă în realizarea echilibrului dintre ceea ce consumă sau pierde organismul, și ceea ce el primește o dată cu hrana.** De aceea se impune pe de o parte stabilirea, prin metode științifice, a trebuințelor nutritive ale omului (care variază în funcție de starea fiziologică și de condițiile în care trăiește și muncește), iar pe de altă parte, cunoașterea capacității diferitelor produse alimentare de a contribui la acoperirea lor, ținînd seama de pierderile care se produc în timpul păstrării și în cursul proceselor de prelucrare industrială și culinară. Pentru realizarea concordanței între «piața metabolică» și cea alimentară, se impune ca în evaluarea calității alimentelor să se țină seama de toate aspectele biologic-medice ale relației complexe dintre om și produsul alimentar respectiv (care trebuie să fie salubru, nutritiv și plăcut), și aceasta nu se poate înfăptui fără o strînsă cooperare între sectoarele economice (agricultură, industrie și comerț) și cel sanitar. În același timp este indispensabil ca populația să cunoască și să aplice principiile generale ale întocmirii unui meniu rațional și ale pregătirii corecte a mîncărilor.

DE LA GASTRONOMIE LA GASTROTEHNIE

Ținînd seama de valoarea lor biologică și de proporția substanțelor nutritive conținute, diferitele produse alimentare pot fi împărțite în șapte grupe și anume:

- 1) lapte și brînzeturii (fără smîntînă și unt);
- 2) carne, pește și derivatele lor;
- 3) ouă;
- 4) legume și fructe;
- 5) derivate de cereale, leguminoase uscate (fasole, linte, mazăre) și fructe oleaginoase (măslina, nuci etc.);

- 6) produse zaharoase;
 - 7) grăsimi (smîntînă, unt, ulei, untură etc.).
- În timp ce produsele din aceeași grupă, avînd proprietăți nutritive foarte apropiate, se pot înlocui unele cu altele, fără neajunsul dezechilibrării dietei, cele care fac parte din grupe diferite **nu se pot substitui între ele** fără a prejudicia caracterul rațional al dietei.

Pe lîngă felul și proporția în care se asociază produsele alimentare la întocmirea meniului, de o importanță deosebită pentru păstrarea valorii lor nutritive este modul în care se manipulează, se prelucrează și se păstrează alimentele în bucătărie.

Azi, cunoscîndu-se atît influența prelucrării culinare asupra conținutului în substanțe nutritive, cît și efectele unei pregătiri incorecte asupra aparatului digestiv, este imperios necesar ca gastronomia să înceteze de a fi numai o artă și să devină și o știință aplicată, adică să se transforme în gastrotehnice. Iar viitorii gastrotehnicieni, să mediteze la zicala populară: «Cu cît cureau e mai lungă, cu atît viața e mai scurtă».

Ilustrații de Liliana ROȘIANU

de mortuis...

Circumstanțe diverse au făcut despărțirea mai ușoară. Dacă Studioul A ar fi rămas pînă la urmă la nivelul la care debutase, decesul lui ar fi fost și mai dureros. Deingolada lui rapidă — consemnată ca un fapt cert și de neînțeles de către toți cronicarii de televiziune — a reprezentat însă un proces de îmbătrînire atît de precoce, încît singurul regret provine din golul lăsat în duminicile noastre. Pentru început, captivați de marele eveniment pe care-l constituie pentru ei Campionatul mondial de fotbal de la Londra, pasionații sportului cu balonul rotund (un procent important din numărul total al telespectatorilor) nu vor resimiți poate lipsa Studioului A. Curînd însă, ei și ceilalți vor constata că televiziunea i-a abandonat plictiseli într-un moment în care «relache»-ul general ar fi făcut prezența ei mai dezirabilă ca orîcînd.

Ceea ce s-a întîmplat cu Studioul A oferă prilejul unor reflecții privind mai multe aspecte ale activității televiziunii și în primul rînd ponderea diverselor ei sectoare. Hărnicia și calificarea colaboratorilor secției, coroborate probabil cu interesul marcat al programatorilor pentru manifestările sportive, au sporit neîntrerupt timpul care li se alocă și totodată complexitatea emisiunilor. Se poate vorbi de o adevărată ofensivă a preocupărilor sportive, care pătrund tot mai tîmciș și în alte zone ale televiziunii, de pildă în orele rezervate copiilor și tineretului școlar.

Studioul A putea constitui pentru responsabilii celorlalte rubrici terenul unei contraofensive. În pauza unui meci sau între două meciuri, o causerie spirituală despre cele mai noi cărți, un tur de orizont al vieții muzicale, o anchetă printre pietonii prea grăbiți sau printre clienții prea puțin grăbiți ai cafenelelor, scurte secvențe de muzică ușoară, discuții pe temele cele mai diverse cu oameni de cultură — iată numai cîteva dintre modalitățile de revanșă amicală care ar fi stat la îndemîna redactorilor emisiunilor nesportive. Studioul A ar fi putut să devină o vitrină de eșantioane ale multelor modalități de expresie de care dispune televiziunea. I s-ar fi conferit pe această cale și un rol stimulator. După o serie de prognoze meteorologice în stilul personal al lui Nicolae Topor, buletinul din fiecare seară ar fi resimțit și el, fără îndoială, necesitatea unei înviorări. Invitarea în studio a unor scriitori care să dialogheze cu telespectatorii ar fi constituit un impuls pentru imprimarea unui caracter mai subtil și mai aprofundat unora dintre emisiunile educative sau de altă natură.

Dar infiltrarea preocupărilor nesportive în tabăra puternic fortificată a sportului ar fi fost importantă mai ales prin influența pe care ar fi avut-o, pe nesimțite, asupra unor telespectatori interesați exclusiv de fotbal, box și atletism. Pentru că nimeni nu închide televizorul în pauza meciului, ea ar fi putut să devină o nevinovată cursă pentru atragerea unor noi adepți ai emisiunilor literare sau artistice de seară.

Ce obstacole misterioase, ce greșit orientate gelozii profesionale s-au așezat în calea unei colaborări de care ar fi beneficiat în ultimă instanță televiziunea în întregul ei și telespectatorii în totalitatea lor? Ca un pîn care și-ar fi smuls singur, una cîte una, penele multicolore, Studioul A a ajuns în pragul morții despuizat de strălucirea lui inițială și obosit parcă de o viață trăită prea repede. Regretele postume n-ar avea nici o valoare, dacă n-ar exista speranța resuscitării lui, la toamnă, într-o versiune avînd ca punct de plecare ambițiile cu care pornise la drum în primele săptămîni de viață.

Și pentru că, în aceste zile, toată lumea vorbește numai despre transmisiunile din Anglia, să consemnăm aici două aspecte care s-au impus atenției generale: — pe lîngă competența comentariilor transmise direct de pe terenurile britanice și excepțională calitate a imaginii — miezul serios și forma agreabilă a comentariilor realizate în dialog de Cristian Topescu și Aristide Buhoiu în studio. Poți urmări ani în șir meciurile transmise de televiziunea noastră și totuși să nu-i recunoști pe protagoniștii lor dacă i-ai întîlni pe stradă. Iată însă că operatorii englezi izbutesc, seară de seară, nu numai să prindă în cadrul toate fazele care trebuie văzute, dar să ne și prezinte pe fiecare dintre jucătorii frunțași — și mai ales pe «eroii» fiecărei faze — ca pe niște figuri meritînd a fi reținute.

Felicia ANTIP

P.S. Renunțînd la formula discuției Topescu-Buhoiu, duminică seara televiziunea ne-a dat încă un exemplu ciudat de renegare a propriilor ei succese. Dar, pentru un spectacol excepțional ca Don Juan, i se pot trece cu vederea o sută de păcate. În viziunea filmică a lui Dinu Cernescu, prea puțin cunoscuta piesă a lui Molière ne-a prilejuit o emoție artistică de zile mari.

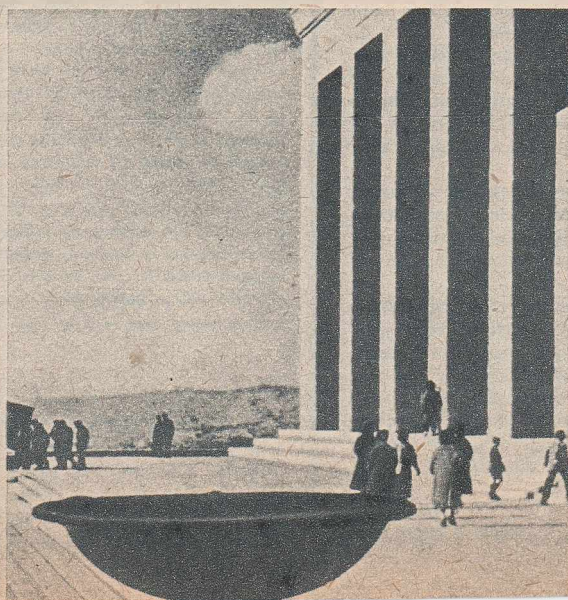
TURCIA

-locuri și oameni

însemnări de călătorie

de A. CERNEA

Ankara. Mausoleul lui Ataturk.

De la fereastra hotelului Balin, Ankara îți apare în primul moment ca o metropolă modernă. Privirile îți sînt atrase de silueta impunătoare a unui bloc cu 25 de etaje, pe lângă care se derulează panglica largă a bulevardului Ataturk, artera principală a orașului.

Din zori și pînă noaptea tîrziu, de-a lungul bulevardului se desfășoară o circulație intensă, al cărei ritm se domolește numai în primele ore ale după-amiezii, cînd activitatea este în general suspendată în capitala Turciei din pricina căldurii toride. Situaerea geografică a orașului în inima podișului Anadoliei (pe unul din hangarele aeroportului Esenboga este marcată altitudinea de 925 m) explică contrastul existent nu numai între iernile aspre și verile călduroase, dar și între capetele și miezul zilelor de vară: diminețile și serile sînt răcoroase, dar la amiază orașul este învăpăiat de razele fierbinți ale soarelui; cu începere de la jumătatea lunii iunie pîrjolul veștejește întreaga vegetație. Cu toate acestea, prin eforturile meritorii ale edililor săi, orașul este asigurat, îndeosebi în marele parc al Tineretului, cu zone verzi destul de întinse.

moderne, Ataturk, de a muta capitala de la Istanbul aci, ca semn al dorinței de înnoire a țării, are numai vreo 40 de ani îndărătul ei. De atunci s-a dezvoltat rapid partea nouă a orașului, Yenisehir. Aci s-au ridicat noile clădiri, printre care vilele luxoase din cartierul Ciankaia, unde locuiesc înalții demnitari, diplomații străini și oamenii avuți. Cu cît te îndepărtezi însă de acest sector, urmînd spre nord firul bulevardului Ataturk, nivelul clădirilor de locuit, al magazinelor — într-un cuvînt: al traiului populației — scade. La primăria orașului ni s-a spus că unul din obiectivele municipalității este introducerea unui minimum de confort modern — apă curentă, canalizare, electricitate — și pe versantele celor trei coline acoperite pînă-n vîrf de circa 80 000 de case sărăcăcioase, unde n-au pătruns încă cuceririle civilizației.

Clădit pe o înălțime, mausoleul sever al lui Mustafa Kemal, supranumit Ataturk (Părintele turcilor), este vizibil de la o mare distanță. El este obiectul unei adînci venerații din partea celor mai largi pături ale populației. Delegații și numeroși cetățeni vin într-un suvoi neîntrerupt, în zilele de vizită, pentru a se reculege la acest mausoleu. Pe frontispiciul său sînt înscrise în litere de aur principiile marelui Ataturk, dintre care «pace în țară și pace în lume» ori «independență sau moarte», au și azi o rezonanță atît de actuală.

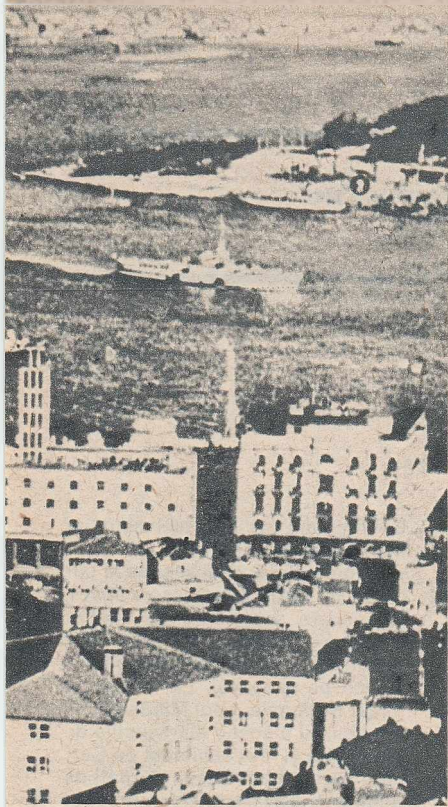
CONTRASTELE CAPITALEI

Privită mai îndeaproape, Ankara îți relevă însă adevărata ei identitate. Deși numără astăzi peste 600 000 de locuitori, deși este sediul guvernului, al parlamentului, al multor instituții și întreprinderi centrale, orașul păstrează încă — și observi acest lucru mai ales dacă te abați pe străzile ce se desprind, la dreapta sau la stînga din bulevardul Ataturk — amintirea trecutului său provincial nu prea îndepărtat. Majoritatea clădirilor au numai parter sau cel mult un etaj. Blocurile cu patru sau șase etaje sînt încă rare. În această ambianță, zgîrie-norul din fața hotelului Balin și semenul lui situat nu departe de el par corpuri străine. Impresia mi-a fost confirmată și de un localnic.

În fond, hotărîrea creatorului Turciei

ISTANBUL — METROPOLA TURCIEI

Adevărată metropolă a acestei țări cu 32 000 000 de locuitori este însă fosta capitală: orașul Istanbul. În mod firesc, străinul care face cunoștință cu acest oraș este impresionat mai întîi de așezarea sa pitorească și caracteristică la întîlnirea a două continente, de tezaurerele de artă și relicve istorice pe care le cuprinde. Nici unul din vizitatorii Istanbulului «nu are voie» să nu parcurgă măcar în grabă neuitata promenadă de pe malul Bosforului, de-a lungul

Istanbulul — poartă către Orient la Cornul de Aur.

Moscheea albastră.

căruia se înșiră fabuloasele palate de marmură ale sultanilor, și să nu calce pragul măcar al celor mai cunoscute monumente istorice ale orașului, cum este celebra moschee Sf. Sofia, perlă a arhitecturii bizantine (astăzi muzeu) sau așa-numita Moschee albastră ridicată în vecinătate de un sultan ce urmărea să umbrească în acest fel gloria celui-lalt monument. Dar câte alte «obiective» de acest gen nu solicită atenția și admirația vizitatorului? Să amintim numai apeductul, destul de bine păstrat, al împăratului roman Valens, zidurile de apărare ridicate de-a lungul perimetrului de atunci al orașului de către Constantin cel Mare, de vechile cimitire musulmane care, în cartierul Eyup, pătrund ades în curțile oamenilor, sau temnițele înfiorătoare de la Yedi Kule (fortăreața cu șapte turnuri); pe zidurile

acesteia se păstrează și azi semănăturile zgîriate în piatră de prizonierii proveniți din diferite părți ale fostului Imperiu otoman.

Dar Istanbulul, fostul Constantinopol, nu are numai o mare valoare istorică. Orașul, care numără peste 2 000 000 de locuitori, este principalul port al țării, adevăratul ei centru industrial, comercial și cultural. Spre deosebire de Ankara, care este în fond un mare oraș rezidențial și administrativ, Istanbulul este o așezare cu o structură economică bine conturată. Inima comercială a orașului bate nu numai pe Istiklal Caddesi (Bulevardul Independenței), unde se află magazinele de lux, ci și în Marele bazar, aglomerație unică de străzi și străduțe supraîncărcate cu prăvălioare de tot felul, în care clientul găsește tot ce i-ar putea trece prin cap.

Viața culturală a orașului se desfășoară pe scenele numeroaselor teatre și cinematografe, în institutele de învăță-

mînt superior, în uniunile și asociațiile profesionale, în redacțiile ziarelor și editurilor.

...Academia de arte frumoase este instalată într-o poziție splendidă pe malurile Bosforului. Clădirea este reconstruită pe temelia unui fost palat al sultanilor, ulterior devenit sediu al Camerei deputaților (pe vremea cînd Istanbulul era capitala Turciei). Arhitectul Asim Mutlu, profesor la Academie, mă primește cu amabilitate, îmi arată lucrările studenților, îmi vorbește despre problemele care se pun edililor și arhitecților orașului. Istanbulul este un oraș alcătuit în mare parte din case și cartiere vechi, cu străzi și străduțe înguste, moștenire a secolelor trecute, dar și cu multe construcții remarcabile sau chiar excepționale din punct de vedere arhitectural. Ce trebuie înlăturat pentru a face loc

Podul Galata; în fund se profilează celebra moschee Sf. Sofia, perlă a arhitecturii bizantine.

blocurilor noi, și ce trebuie păstrat ca monumente istorice? În ultimii ani s-a trecut la reconstruirea și modernizarea unor cartiere, la deschiderea de artere largi de circulație, aplicîndu-se proiectele și recomandările elaborate de profesorii și elevii Academiei.

...În piața Taxim, punct de întîlnire a mai multor străzi și bulevarde din partea de nord a orașului, denumită Beyoglu, zăresc pe o mare placardă imaginea unei demonstrații muncitorești. Este reclama unui film intitulat «Cei ce se trezesc în întuneric». Realizatorii săi redau istoricul unei greve, în cursul căreia se făurește conștiința sindicală a muncitorilor unei fabrici de vopsele. Dl. Semih Tugrul, cunoscut critic cinematografic, îmi vorbește cu pasiune despre producția de filme a Turciei. Foarte abundentă (se turnează anual peste 150 de pelicule de lung-metraj), această producție înregistrează în ultima vreme apariția unui grup de cinești progresiști care abordează teme sociale, cum este cea tratată în filmul menționat.

PE CĂILE COLABORĂRII

Și fiindcă am ajuns la acest sector, nu-l putem părăsi fără a evoca pe scurt noul din viața culturală și politică a Turciei. Am avut prilejul să vizitez această țară în două rânduri, o dată sub regimul lui Menderes, a doua oară la cinci ani de la lichidarea acestui regim prin lovitură de stat militară din mai 1960. Deosebirea este considerabilă. Vechea atmosferă de suspiciune, de înăbușire a oricăror idei progresiste, iar în domeniul relațiilor externe de absolut ortodoxism atlantic, caracteristică perioadei anterioare, a dispărut în mare parte. În viața politică și culturală se poate respira mai liber. Pentru prima dată poezile lui Nazim Hikmet sînt tipărite fără riscuri judiciare sau polițienești. Ideile întăririi independenței și suveranității, ale promovării intereselor naționale, ale îmbunătățirii relațiilor cu toate țările în interesul unei mai rapide înaintări a Turciei pe căile progresului sînt exprimate în

mod deschis. Cînd mă aflu eu în Turcia, la ordinea zilei era campania dusă, îndeosebi în cercurile studențești și sindicale, împotriva societăților petroliere străine, care obțin profituri exagerate. Echipa de studenți și sindicaliști difuzau activ la Ankara și Istanbul publicații și afișe cerînd boicotarea petrolului străin și consumarea numai a petrolului național.

Astăzi situația a evoluat și mai mult. Sub influența unui curent cu răsunet tot mai larg în lume, în parlament și în presă se cere insistent reducerea angajamentelor contractate în trecut cu blocurile militare occidentale, precum și dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste. În ultima vreme, guvernul turc, deși și-a reafirmat fidelitatea față de NATO, a făcut totuși unii pași în direcțiile menționate. La cererea sa, Turcia și S.U.A. au început negocieri pentru revizuirea acordurilor militare dintre cele două țări. Sensul pe care Turcia dorește să-l dea acestei revizuirii reiese din unele măsuri luate la Ankara fără a se mai aștepta rezultatul negocierilor și anume: interzicerea folosirii bazelor turcești de către avioanele spion de tip U2 ale S.U.A., retragerea trupelor turcești din Coreea de sud sau retragerea — mai veche — a unităților turcești de pe nava de experimentare a așa-zisei forțe nucleare multilaterale a NATO.

S-au îmbunătățit și dezvoltat simțitor relațiile cu țările socialiste, ceea ce a contribuit la destinderea atmosferei în Balcani. Apropiata călătorie în Turcia a unei delegații guvernamentale a României, în frunte cu președintele Consiliului de Miniștri Ion Gheorghe Maurer, este o expresie a acestei evoluții. Nu demult, țara noastră a fost vizitată, după cum se știe, de o delegație a Medjlisului (parlamentului) turc condusă de președintele Medjlisului, dl. Ferruh Bozbeyli.

Drumul prieteniei rodnice și reciproc avantajoase dintre țările noastre este deschis. Faptele recente întăresc impresia pe care mi-am putut-o forma și personal și anume că între popoarele Turciei și României există nu numai multiple interese comune de consolidare a păcii și relațiilor bilaterale, dar și sentimente puternice de prețuire și simpatie reciprocă.

CHE- MA- REA

schită de Ion RUSSU-SIRIANU
ilustrație de Tia PELTZ

A fost o zi cu soare și trotuarul era alb, uscat. De undeva, de la grădinile mărginașe ale orașului, o adiere aducea miros de pământ jilav trezit din înclăstarea iernii.

Tudor urca încet strada, fără să se grăbească. De la aparatul de radio al unui Moskvici parcat cu toate luminile aprinse se auzea în surdina o muzică plăcută. Șoferul, reze-mat de capotă, cocheta cu o fată. Îi privi fugar din mers apoi începu să fredoneze un cîntec din care nu reținea decît: «Fluierînd pe strada...». Era și vesel, și trist. Primăvara pentru el era un anotimp dificil. Totdeauna primăvara îl apuca dorul de ducă. N-a plecat niciodată toamna sau iarna, nici vara n-a plecat: de fiecare dată a plecat primăvara. Era ceva care venea ca o vrajă și-i spunea: «Du-te!» La început, a trecut mult de atunci, a venit pe șantier cu o traistă și două palme, hotărît să lucreze. I-a fost ușor la prima plecare: avea un costum, ceva rufărie și cam atît; încăpeau toate în geamantanul lui de carton presat.

De la Bicz la Suceava, la Gherla, la Baia-Mare, apoi la Reșița și de la Reșița aici. Făcuse un tur al țării din șantier în șantier. De fiecare dată și-a spus: «Asta-i ultima plecare!» Dar veneau primăveri, primea scrisori de la prieteni și vraja noilor șantiere îl chema în altă parte. A deprins sudura pe un șantier, pe un altul a învățat să sudeze oțeluri speciale. Cu fiecare șantier își însușea tot mai multe procedee noi. Nu de puține ori îl bătea gîndul să-și facă o altă meserie, dar îi plăceau sutele de scînteii cînd suda metalele și uneori cînd, pe turnuri, suspendat în înălțimi, executa suduri, își spunea că el stăpînește stele: stele deosebite, ale pămîntului, care leagă pe om de cer.

Îi plăcea munca de început, in-deosebi organizarea șantierului, primele munci, primele schelete de fierărie întinse spre cer pe care sudorii se cătărau să le fixeze cu flacăra lor. Mai departe, cînd șantierul intra în normal, devenea monoton și începea să se plictisească. Era interesant cînd în jurul lui se găseau numai necunoscuți și conturul șantierului era o enigmă. Cînd șantierul se contura în teren, cînd toți oamenii îl salutau, nu mai avea nimic de dezlegat și-l năpădeau gînduri de plecare.

Mergea încet fredonînd «Fluierînd pe stradă...», fără să-și amintească ce mai urmează, și deodată sclipi vechea vrajă a plecării. Se opri electrizat.

«Am muncit prea mult aici: la sfîrșit de martie se fac trei ani; n-am stat nicăieri atîta și în defînitiv nu mai e nevoie de mine prea mult. S-au format oameni pricepuți, are cine lucra. Și apoi,

șantierul se închide curînd».

Își aminti de primul om pe care îl calificase aici, imediat la venirea lui pe șantier. Era un flăcău de vreo 17 ani, care o lua razna de frică cînd trecea o mașină pe lingă el.

— Cum te cheamă, mă?

— Toropu.

— Măi, ce nume! N-am mai auzit.

Și celălalt?

— Ion, ca pe tata.

— Bine, Ionică. Eu sînt Avădanei.

Tudor Avădanei. Carte știi?

— Știu. Am 7 clase.

— Atunci e bine. Îți place sudura?

Băiatul îi răspunse cu o întrebare.

— Se cîștigă bine?

— Ești deștept! Nu cumva tată-tău, Ion Toropu, a fost vreun comer-ciant?

— Nu! E țaran.

— Prima dată înveți meseria. Dacă muncești serios, cîștigi, dacă nu, nu se alege nimic de capul tău.

Își aminti discuția cu Toropu. Oltenii sînt ambițioși și au mintea ascuțită, prind repede. Toropu a urmat cursurile de calificare și acum e priceput și în oxigen, și în aliaje. E băiat bun, Toropu.

«Plec la mine în Moldova. Ți-a fost, Tudore, de hoinăreală! Mai dă și pe acasă! Ce? La noi, la moldoveni, nu-i lucru să ajungă pentru o mie de sudori ca tine?

Ce rost are să stai aici cînd nu mai e nevoie?»

Își pipăi buzunarul și scoase pachetul cu țigări. Își aprinse o țigară. Cu fiecare schimbare de șantier schimba și țigările. Ori nu-i plăcea gustul, ori schimba calitatea pentru a face pe grozavul. La început a fumat Naționale, apoi Mărășești; la Reșița nu-i plăceau Mărășeștile de Timișoara și le-a schimbat pe Carpați. Aici a găsit numai Carpați de București și aveau alt gust. A trecut la Select. Pe noul șantier poate va trece la țigări cu filtru. Nu! Nu va fuma cu filtru. O țigară cu filtru nu te lasă să simți tutunul, oprește ceva din calitatea fumului, îl rărește.

ELENA VĂCĂRESCU la cuibul văcăreștilor

de Sarina CASSVAN

Elena Văcărescu (1864-1947) în anul 1890.

De sărbătorirea — acum doi ani — a centenarului nașterii poetei Elena Văcărescu, Cavaler al ordinului «Legiunea de onoare» și membră a Academiei Franceze, mi-a vorbit recent la Paris secretara generală a Societății oamenilor de litere din Franța. Cele povestite mi-au evocat zilele petrecute mai de mult la casa modestă în care au trăit și au creat poezii Văcărești — de la Enăchiță Văcărescu pînă la Elena Văcărescu — casă situată în Văcărești, Dimbovița. Gîndul mă poartă pe drumul plin de amintiri.

În stația mică trenul nu opra decât un minut. Bătrînul vizitiu al casei mă întîmpina, cu un zîmbet, în gară și mă ajută să mă urc în trăsura de țară cu doi cai, care săltau sprinteni pe șoseaua ce ducea la conac. Drumul nu era lung, dar privilegiștea era afit de minunată, încît și se părea că ai făcut o călătorie nouă, pe un tărîm pe care viețuiești de ani, dar pe care îl descoperi abia acum.

În dreapta, o vale cobora în pantă dulce, tivită de un povîrniș în a cărui apă cristalină se răsfrîngeau umbrele arinilor și sălciilor pletoase ce străjuiau o pădurice de lăstari, sub un cer limpede de vară. În depărtare se zăreau coamele albastrii ale Carpaților la poalele cărora mi se înfățișa Mănăstirea Dealului cu cupola înverzită de vremuri, Tîrgoviștea, bătrîna cetate a voievozilor de la Petru Cercel încoace, ale cărei ruine se mai văd și astăzi, ca și bisericiuța ridicată de Pătrașcu, finul lui Pătrașcu-Vodă. Țăranii de prin împrejurimi povestesc legende minunate despre cavalerii francezi care au strălucit la curtea lui Henric al III-lea și care în drum spre Polonia, unde au fost trimiși de Caterina de Medici, s-au abătut și prin aceste locuri.

Aici, în căsuța albă și modestă, a lucrat lancu Văcărescu la traducerea lui *Britannicus* de Racine. Aici și-a scris gramatica română. Aici se odihnea Enăchiță Văcărescu cînd se întorcea din îndepărtatele lui călătorii pe la Curțile Europei, unde se ducea în slujba neamului său. Acel Enăchiță care ne-a lăsat prețiosul testament atît de cunoscut:

«Urmașilor mei Văcărești
«Las vouă moștenire
«Creșterea limbii românești
«Și a patriei cinstire».

În pragul casei, pe care o presimți ospitalieră, mă aștepta strălucita urmașă a Văcăreștilor care, continuînd tradiția neamului, a dus peste hotare faima țării ca reprezentantă la Liga Națiunilor, ca poetă, autoare a *Cobzarului* și a *Rapsodului de Dimbovița*, apreciată de Victor Hugo, Leconte de Lisle și alți mari scriitori francezi ai vremii, care au premiat-o, au recomandat-o Academiei Franceze, au luptat pentru a i se conferi «Legiunea de onoare».

Casa clădită de lancu Văcărescu fiind jefuită, în timpul primului război mondial, biblioteca de mare valoare îmbogățită generație de generație a fost distrusă. Abia dacă s-au mai putut aduna pe ici, pe colo, cite ceva din obiectele care le-au aparținut și din odoarele bisericii. Din camerele largi, luminoase, Elencuța s-a retras în camera ei simplă, din copilărie.

— Aici mi-am țesut cele mai frumoase vise ale tineretii. Aici, spunea ea, lucrez. Am ieșit împreună în parcul al cărui proiect a fost realizat de un grădinar al împăratului Maximilian al III-lea și care s-a aflat de față la asasinarea lui. În fundul parcului o boltă năpădită de plante agățătoare ne descoperă locul unde a fost vechea poartă a castelului clădit în 1584.

Ne-am așezat pe vechea bancă, în locul de unde poeta Elena Văcărescu, urmărind firul argintiu al pîrului ce străbate de-a curmezișul aceste locuri istorice, a fărînit poeme încîntătoare, versuri de alean și de dragoste, din care spicuim:

«Pe lavița de piatră încinsă în glicine
«S-așază seara roză și tace lîngă mine
«Ca o iubire tristă ce lung agonizează
«Toți pinii unde vîntul adie acum
«Sînt istovii de lacrimi și nu mai plîng pe drum
«Cînd vin aici învinsă de sufletul prea plin
«Și mă tîmîie duhul rășinilor de pin
«Dogoarea deznădejdiei mă arde și suspin».

Dar poeta Elena Văcărescu, care și-a reprezentat strălucit țara la Liga Națiunilor, nu poate rămîne multă vreme sub vraja amintirilor. Gîndul îi zboară la Geneva și-mi vorbește despre Pactul balcanic, despre situația internațională, despre mișcarea diplomatică, îmbrăcîndu-și cuvîntul în veșmînt poetic. Amintirile diplomatei, trecînd prin alambicul sufletesc al poetei, se distilează în poezie, iar discuția despre acțiunea pentru pace și apropiere între popoare ia aspectul unei opere de înaltă artă literară.

Discuția se aprinde ca o pâlălaie de foc care ar cuprinde o șiră de paie. În parcul bătrînesc cuvintele și ideile larg umanitare sint oaspeți noi, renăscuți din oaspeți vechi.

Văzu lumină la apartamentul 17 din blocul A 5 unde locuiau colegii lui și urcă la ei. Apartamentul îl ocupau patru băieți mai tineri decît el și la ușa de la intrare străluceau patru plăcute de metal încrustate: Briceag Valentin — tehnician, Dobrescu C. Nicolae — montator, Popescu lancu — șofer, și Toropu Ion — sudor. Sună de patru ori scurt, cum indicau cele patru puncte de pe plăcuța lui Toropu. Îi deschise însă Dobrescu.

— Să trăiești, nea Tudore!
— Noroc Gaunê! Puștiul nu-i acasă?

— Ba da. Poftește înăuntru. E în baie: se bărbierește. De cînd cu primăvara, mi se pare că i-a căzut cu tronc macaragista noastră.

— Zău! Atunci e bine. Fata îl învață ea cum să se poarte. Am văzut-o într-o seară la teatru: era să n-o recunosc. Ziceai că-i cel puțin ingineră ori doctoriță. Numai să-i meargă.

— Se bărbierește... I-a cumpărat și flori. Dar ia loc, nea Tudore.

— Face progrese. Îmi pare bine. Ascultă: de ce îți zice ție Gaunê? Mi se pare că asta-i un cuvînt nemțesc care pe românește sună Cotcarul. Ești cotțcar?

— Dacă nemții au spus-o!...
— Păi ce le făcuși, frate?

— La specializare, ca oltenii, mai șmecher, mai una, mai alta, le furai și eu ce putui.

— Vreun șubler?
— Ceva mai de preț: le-am furat meseria.

— Atunci e bine, Gaune. Și cu pronosportul cum stai?

— Și aici bine. Am o combinație teribilă. Numai să vezi. Merg la sigur pe trei: Internazionale, Padua și Fiorentina, restul schimb pe variante. Am 24 de variante. Fac cel puțin 12 exacte. Am jucat în combinație și la loto.

— Chestia asta, cu pronosportul, la tine nu e distracție, e boală.

— Nea Tudore, fiecare cu patima lui. Uite, noi sîntem patru aici. Eu cu pronosportul, nea Popescu cu filmele și timbrele; cînd o ia pe la filme, trece din cinematograf în cinematograf. De opt ani n-a scăpat nici un film. Bune, proaste, le vede. Nea Briceag cu excursiile de la Amaradia la Predeal și de la Predeal la Jiu ori la Paring — n-are preferințe. Îi plac și munții, și rîurile; principalul e să aibă spumă de drojdie și bere. Noroc că nu face scandal. Cînd vine beat, este cel mai scump om de pe pămînt: ne pupă, cîntă, plînge. Am crezut că puștiul e doar cu cărțile, dar l-a lovit și dragostea, ei vezi? Parcă matale n-ai ceva? Ai și matale ceva... fluturași.

— Am și eu: plecarea.
— Cum «plecare»?!

— Cum tu ești înnebunit după combinații la loto, la pronosport sau la pronosport, cum nu vezi pe nimeni în mașină cînd ai de dezlegat un rebus — tot așa-mi place mie să plec. Cînd vine primăvara, mă apucă dorul de altceva. Alerg de vreo zece ani din șantier în șantier.

— Nea Tudore, și eu m-am mutat de multe ori, dar nu știu, parcă n-aș mai pleca. Ajungi la o vîrstă cînd trebuie să te oprești.

— Tu ai ajuns?
— Nu știu. Cred că am hoinărit destul.

Întră Toropu, netezindu-și obrazul cu prosopul.

— Ei, te făcuși frumos?

— Ce să fac și eu, nea Tudore? E nevoie. Da' de ce nu-l servești, Gaunê, pe nea Tudor cu un coniac?

Sau ești zgîrcit și nu vrei să dai?
— Eu zgîrcit? Fugi, față, nu insinua, că n-am ascuns eu mîncarea ca tine.

— Ce tot îmi scoți ochii? Asta a fost cîndva, pe la început.

— Glumesc, nu te zbirli...

— Nea Tudore, avem un coniac grozav: cinci stele. Ia un păhărel.

— Să luăm un aldămaș pentru țîrg.

— Ce țîrg, nea Tudore?

— Tu mi se pare că vrei să te însori.

— Nu mă însor nea Tudore! Cine a spus asta?

— Eu credeam; nici dacă vrea fata?

— Dacă o vrea Cici, e altceva, dar nu știu... Abia că mi-a acceptat o întîlnire pe mîine.

— Dar să vă spun de ce am venit: vreau să vind tot ce am și mă gîndesc că poate unul din voi e dispus să-mi ia lucrurile. Știți ce am: divan-studio, masă extensibilă, două scaune tapisate, aparat de radio Darclée II, aragaz cu două ochiuri, covor de iută; dau și biblioteca, dar fără cărți. Cărțile le adun de mult și nu le mai găsesc, cit despre restul, nu țin la nimic și n-am să le car cu mine.

— Vrei să-ți iei mașină, nea Tudore? Mi se pare că asta e! Ai tăcut, ai pus bani deoparte și acum completezi cu mobila.

— Nu, puștiule, este altceva: plec.

— Unde?

— La Galați ori poate la mine, la Piatra-Neamț. Nu contează unde; principalul este că plec și că n-am ce face cu lucrurile. Pe mine m-au costat mai mult de 10 000, dar le dau la jumătate.

— Eu le-aș lua, dar n-am decît vreo mie la CEC, spuse Toropu, care se și vedea stăpîn al garsonierei lui Tudor Avădanei. De fiecare dată cînd își vizita prietenul mai mare își dorea să aibă și el o locuință așa ca a lui și acum, dintr-o dată, iată că i se ivea ca pusă pe tavă.

— Dacă te interesează, facem țîrgul.

— Dar...

— Vrei să-mi spui de bani. Nu te-am întregat de bani. O să mi le plătești pe rînd, în rate, fără scadențe lunare, cînd poți. Batem palma?

— Păi, dacă pleci, cum o să-ți dau?

— Unde plec? În Patagonia, în Alaska ori la Polul Sud? Plec și eu pînă în vecini, să văd ce se mai întîmplă, și există doar poșta...

— Batem, nea Tudore, și-ți dau și chitanță, fiindcă eu nu vreau să zici...

— Chitanță? Tot comerciant ai rămas, Ionică. Ți-am cerut eu chitanță cînd te-am învățat meseria? Atunci te-am îmbogățit. Crezi că-ți iau acum pentru un hîrb de mobilă chitanță?

— Ce hîrb, nea Tudore, că e nouă, ai păstrat-o bine și are abia un an!

— Batem palma?

— Să fie cu noroc!

— Nea Tudore, nu mă iei cu dum-neata? — sări Dobrescu-Gaunê.

— Ba da, dacă vrei.

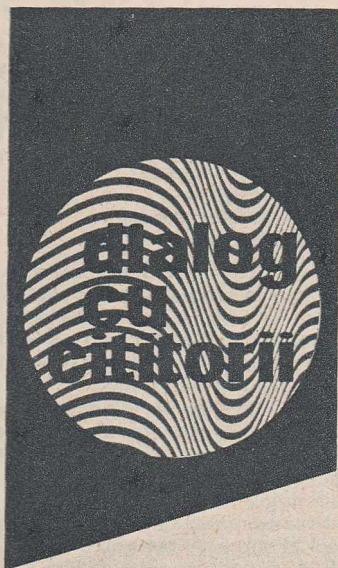
— Vreau, cum să nu vreau. Cînd ajungi, îmi scrii și vin imediat.

— Și eu vreau să plec. Am 19 ani. Aici e primul meu șantier. Voi ați colindat țara și trebuie să fiți tare fericiți. Cînd eram mic urmăream toamna cum zboară cocorii. Plecarea lor era ca o sărbătoare. Mergeau aliniați vestind prin țipete, prin filfiri prezența lor, rosteau o chemare care mă vrăjea. Doream și eu atunci să fiu un cocor. Vreau să plec și eu.

— Cînd voi ajunge, am să vă dau de veste dacă e cazul să plecați, dacă este nevoie de voi.

— Precis este nevoie!

— Oriunde este nevoie.

la brezoii ca și la tirgu-jiu. . .

Din pitoreasca localitate Brezoii, raionul Râmnicu-Vilcea, cititorul **Leon Nicola** ne adresează cuvinte de căldă apreciere pentru «modul în care colectivul redacțional se achită de sarcinile sale». Referindu-se apoi la diferite materiale cu caracter ciclic, corespondentul nostru se oprește asupra anchetei «V-ați gândit la tineret?», ale cărei concluzii au fost publicate în nr. 25 al revistei. După ce subliniază că în localitatea sa își desfășoară activitatea numeroase întreprinderi și instituții, ca întreprinderea forestieră Brezoii, întreprinderea minieră Brezoii, I.C.H. Lotru, precum și

un liceu, tov. Nicola arată că tineretul este aproape complet lipsit de posibilitatea de a se distra. «Comuna Brezoii are un club sau, mai bine-zis, a avut unul» — ne scrie corespondentul. Până în iunie 1965 se puteau organiza în acest club diferite spectacole. De atunci au început reparațiile, care au durat aproape un an. În prezent cu toate că lucrările sînt terminate, din lipsă de mobilier, clubul tot închis rămîne. Brezoienii trebuie să se deplaseze la Călimănești, Râmnicu-Vilcea sau chiar la Sibiu pentru a viziona un film.

Tov. Leon Nicola subliniază în încheiere că nici cele două restaurante și singura cofetărie nu pot face față cerințelor și ne cere să intervenim la forurile în drept pentru remedierea situației. O facem prin nota de față cu convingerea că Comitetul raional Râmnicu-Vilcea al U.T.C., Sfatul popular raional și Comitetul raional pentru cultură și artă vor lua măsurile cuvenite.

din luările de cuvînt la consfătuirea noastră din suceava

Pentru a cuprinde o mai mare varietate de subiecte și teme. «Flacăra» ar trebui să apară în pagini sporite și într-un format mai mare. Macheta revistei nu pune totdeauna în valoare materialele publicate. Pentru îmbunătățirea machetei propun un concurs între oamenii de specialitate. Se publică deseori prea mult text, în dauna fotografiei. Apreciez «Cadran internațional», schițele și rubrica de sport. (Cătălin Stanciu — student.)

Găsesc în paginile «Flăcării» fotografii date cu dimensiuni prea mari față de importanța lor. Titlurile sînt cîteodată și ele prea mari; de asemenea, prea multe spații albe. Nu găsesc rostul scrierii titlurilor cu inițiale mici. (Mihail Dungeanu — tehnician.)

Pentru accentuarea notei de atractivitate, revista să publice mai multe materiale de umor, din care, bineînțeles, să nu lipsească caricaturile. Paginile de modă să apară mai regulat. S-a publicat prea puțin despre regiunea Suceava. E pozitivă activitatea colectivului redacțional prin publicarea materialului beletristic, prin unele relatări din activitatea artistică. (Ilie Sterpu — tehnician.)

Se publică prea puține materiale scurte care să informeze cititorul despre noutățile din diferite domenii de activitate. Și eu consider că reclamele sînt de multe ori necorespunzătoare. «Flacăra» să publice întotdeauna două pagini de sport. (Mihail Teodosiu — tehnician.)

În fiecare număr «Flacăra» ne aduce multiple și diferite informații din țară și de peste hotare. Reproșez redacției că publică prea multe materiale culesse cu literă mică. În unele numere abundă textul, fotografia fiind astfel prea slab reprezentată. În paginile revistei să se găsească mai mult spațiu pentru oglindirea vieții culturale din patria noastră. De asemenea, să se prezinte fotografii cu frumusețile naturale ale

țării. (Vasile Ionită — activist de partid.)

Urmăresc revista de mulți ani, număr de număr. O găsesc interesantă prin multele relatări ce le conține din domenii foarte variate. Sugerez redacției să publice mai multe materiale din trecutul țării. Aș dori ca pe copertele «Flăcării», ca și în interiorul ei, să aflu reprezentate monumentele de artă și istorice făurite de neîntruțu meșteșugari ai poporului nostru. (Mihail Boca — pensionar.)

s-a amînat pentru iulie. . .

La nota «stațu quo» apărută în nr. 23 al revistei, prin care se sublinia nerespectarea angajamentului I.R.C.R.-N. Bălcescu privind repararea unui imobil, ne răspund de Sfatul popular al raionului respectiv. După ce se găsesc explicațiile de rigoare de genul... «I.R.C.R.-N. Bălcescu a luat măsuri de remediere a defectunilor, dar...», «I.A.L.-N. Bălcescu a întocmit documentația...», scrisoarea se termină astfel: «Lucrarea a fost contractată și urmează a se executa în luna iulie 1966».

De remarcat faptul că adresa anterioară a Sfatului popular N. Bălcescu se încheia aproximativ astfel: «...reparațiile se vor efectua în cursul lunii aprilie 1966...»

Nădăjdum că dialogul pe tema reparațiilor imobilului din str. Drumea Rădulescu nr. 7 se va opri aci și nu vom mai primi o a treia adresă cu același laitmotiv: «Sesizarea fiind justă, reparația va fi executată în cursul... etc., etc.»

cititorii către cititorii

Următorii cititori doresc să corespundă: Ion Stoica, ofițier P.T.T.R., Căpățîni. rn. Curtea-de-Argeș; ilustrate; Mariana Bu-

taș, elevă, Focșani, str. E. Varga 26; teme diverse, ilustrate; Constanța Sirbu, elevă, Sibiu, str. Crișanei 19; teme diverse; Mihail Hrinco, ziarist, 28 ani, Arad, str. Tribunal Axente 17, ap. 1; literatură, teatru, cinema, filatelie, ilustrate; Iuliu Socaci, muncitor constructor, Petroșani, str. Independenței, bl. 25, sc. I, ap. 6; cinema, ilustrate; Ioan Neț, electrician, 28 ani, Reșița, blocul funcționarilor, ap. 45; muzică populară, sport, ilustrate; Florentina Crișan, elevă, Rupea, reg. Brașov; cinema, muzică ușoară; Ecaterina Iacob, elevă, Rupea, str. Cetății 107; cinema, ilustrate; Geta Ariton și Lucia Mîndru, eleve, Tecuci, str. Dobrogeanu Gherea 9; teme diverse, sport, ilustrate; Fănel Spînu, strungar, 25 ani, Hunedoara, C.M. 4, ap. 34, et. 3; literatură, cinema, ilustrate; Lenuța Vladim, elevă, Brăila, cartierul 1 Mai, str. Alexandru Lăpușneanu 18; teme diverse; Maricica Sintoader, elevă, Bacău, str. Martir Cloșca 12; ilustrate; Nicolae Vasu, strungar, Brașov, str. Vilcele 3; teme diverse, ilustrate; Tina Popescu, profesoară, Ploiești, str. Murelor 10; muzică ușoară, ilustrate; Lena Panaitescu, profesoară, Ploiești, str. Nordului, bl. 13, sc. B, et. 8, ap. 73; folclor, ilustrate; Victor Aruxandei, profesor, com. Slobozia-Roznov, rn. Piatra-Neamț; teme diverse; Pîslaru Paraschiv, tractorist, G.A.S. Rm. Sărat; muzică ușoară, ilustrate; Mișu Antonescu, funcționar, București, rn. 1 Mai, str. Suren Spandarian 98; versuri proprii, ilustrate; Georgiana Cojocar, studentă, Turda, microraiou II, bl. A5, et. IV, ap. 19; ilustrate; Silvia Armulescu, elevă, Tr. Severin, str. Adrian 16; muzică ușoară, cinema, ilustrate; Silvia Tomescu, pedagogă, Găești, str. Independenței 13; ilustrate; Valentina Mironceanu, elevă, Iași, str. Uzinei 58 A; teme diverse, ilustrate; Adriana Grigoras, studentă, Iași, str. Cloșca 27; ilustrate; Nicu Negoescu, funcționar, Cîmpulung, reg. Argeș, Spitalul Unificat, str. Dr. Costea 8; ilustrate; Victoria Dumitru, funcționară, Adjud, str. Republicii 51; cinema, ilustrate; Rusalin Fara, elev, Reșița, str. Prislop 9; ilustrate; Florica Vizitui, elevă, Dorohoi, str. Gh. Petricovi 1; teme diverse, ilustrate.

fotografiile de amator ale unui... profesionist

Inginerul Florin Dragu, fotograf profesionist, s-a remarcat drept unul dintre cei mai versați specialiști în reproducerea operelor de artă plastică. În același timp își dedică o mare parte din timpul său liber fotografiei artistice. El a realizat multe peisaje, portrete, scene de gen etc., care s-au bucurat de multă apreciere la diferite saloane și expoziții internaționale.

1. Întorcerea din poveste.
2. Nehotărare.
3. Diferite.
4. Dinamică statuară.

în cîteva rînduri

Victor Stufaru — com. Poroschia, rn. Alexandria. Situația cu privire la unele aspecte ale difuzării presei în orașul Alexandria, înfățișată de dv. cu atîta umor, formează obiectul unei sesiuni pe care am înaintat-o Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor. Ne surprinde afirmația dv. potrivit căreia în «Flacăra» — cităm — «nu se găsește nici un articol închinat sportului»; sinteti infirmat de numeroase materiale sportive apărute aproape în fiecare număr (e suficient să amintim pe acelea despre turneul final din Anglia). Semnificația OARA la care vă referiți dv. nu este greșită: ea este o expresie regională pentru noțiunea orătanie (pasăre de curte).

Ion R. — București. Pentru a vă putea răspunde, vă rugăm a ne comunica numele și adresa dv. completă.

Mihai Galon — Deva. Vă răminem îndatorați pentru bunele păreri despre revista noastră. Am transmis tov. Eugen Frunză aprecierile dv. favorabile la adresa rubricii «Carnet de scriitor» pe care o semnează. Deocamdată nu intenționăm să schimbăm formatul revistei.

Ioana Petrescu — Giurgiu. E probabil ca în materialul despre unele tendințe și curente în muzica ușoară pe care-l pregătim să-l cuprindem și pe Elvis Presley. Nu publicăm adrese de felul celor pe care ni le solicitați.

Micra Căprioară — Constanța. Ne pare rău, dar nu putem fi de părerea dv. Sotocim că, mai ales în ultima vreme, am dedicat destule pagini sportului. Cu aceasta credem că va fi de acord și tatăl dv....

viața unui rapsod popular

«Care au fost meritele pedagogului și compozitorului ardelean Nicodim Ganea?»

Ion NICOLAESCU, Cluj

Răspunde prof. MARIA MĂRCUȘ.

Nu demult s-au împlinit 88 de ani de la nașterea unui rapsod al motilor, Nicodim Ganea. Numele lui nu este suficient de binecunoscut, pentru că cele mai multe din valoroasele sale creații s-au risipit, incluzându-se în folclorul din țara Detunatelor, a Poenii Vadului și a Muntelui Mare, devenind cîntece și hore pe care le cîntă poporul, fără să-și dea seama că sînt rupte din inima feciorului din Virșii Bistrei.

Nicodim Ganea a văzut lumina zilei la 26 aprilie 1878, în cătunul Virși, comuna Bistra, din vecinătatea Cîmpenilor, într-o umilă familie de moti, foști iobagi.

Cînd a împlinit vîrsta de școală, Nicodim Ganea și-a luat străicuta, coborînd cîteva kilometri pînă la școala din sat, unde a dovedit o mare dragoste de carte. Cunoașterea notelor, cu ajutorul dascălului Simu, a fost apoi pentru adolescentul Ganea cea mai însemnată victorie. Cucerise o lume!

După ce termină școala primară urmează un curs de cîntăreți bisericești de șase luni la Blaj, apoi se înscrie la școala normală — preparandă, cum se numea atunci — devenind din anul al doilea instructor de muzică laică și de cor al propriilor săi colegi.

Conștient de lacunele educației sale muzicale, Ganea vine la București pentru a se înscrie la conservator. Aici are ca profesori pe D.G. Kiriac și Alfons Castaldi, iar colegi, pe Nona Ottescu, Cucu și Cuculin. Totodată, el învață limbile franceză și italiană, ultima, mai ales, pentru a se

familiariza cu termenii muzicali. Luptînd cu greutățile materiale, el este nevoit să cînte de la început în corul «Carmen», dînd un ajutor prețios maestrului Kiriac. În acest timp, el creează «Pastorală» și «Din Poiana Vadului», pe care le dăruiește corului.

Ganea termină conservatorul în 1907 și, profund impresionat de singeroasa reprimă a răscăleii țărănești, se întoarce acasă. Aici însă este nevoit să constate că diploma de profesor obținută la București nu este valabilă în Transilvania. El este silit să se înscrie la Academia de muzică din Budapesta, unde l-a avut ca profesor pe Béla Bartók, cu care făcuse cunoștință încă la Blaj. Apreciîndu-i talentul și puterea de muncă, Bartók își manifestă de la început simpatia față de Ganea, intervenind spre a i se permite să-și susțină examenul, chiar și pe acela de diplomă, în limba franceză.

Reîntors de la Budapesta, Nicodim Ganea este numit în anul 1911 instructor de cor și învățător supranumerar în comuna Bucium-Sasa, unde organizează un cor mixt. În același an li apare un volum de versuri, intitulat «Din sârmana mea grădină» (editura «Libertatea», Orăștie). Dintre compozițiile lui au rămas vestite romanța «Coboară, coboară», și cîntecele «Puișorul», «Du-te, dor», «Toarce, lele».

Deși absolvent al Școlii normale din Blaj, al Conservatorului din București și diplomat al Academiei de muzică din Budapesta, compozitor cu numeroase lucrări muzicale mult apreciate, Nicodim Ganea nu a putut avea, în regimul de atunci, un post de profesor, fiind lăsat pradă mizeriei, care l-a prăbușit în negura necunoașterii pe la jumătatea vieții.

Nicodim Ganea a încetat din viață la 24 octombrie 1949.

părintele zborului fără motor

«Doresc să știu de către cine și cum s-au efectuat prima oară în lume zborurile fără motor».

Gheorghe BEZNĂ
com. Salcia, reg. Oltenia

Răspunde dr. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU.

Inginerul german Otto Lilienthal s-a născut la 22 mai 1848. Pasionat încă din tinerețe de problemele zborului, el și-a construit primele aripi la vîrsta de 14 ani, fiind ajutat de fratele său. Ulterior, pe baza unor îndelungate studii și experiențe, el a ajuns să fundamenteze metodele zborului cu planorul. În acest scop, în perioada anilor 1880-1895, după o metodă proprie de cercetare, a efectuat numeroase zboruri, începînd cu lansarea de pe un deal, pe care-l cobora în fugă, avînd fixate pe umeri aripile planorului, în greutate de aproximativ 20 kg. Folosind cu multă măiestrie

vîntul favorabil și curenții de aer ascendenți, produși de vînt pe pantele dealurilor, Lilienthal a efectuat zboruri planate de peste 80 de metri. Acesta folosea o tehnică specială de conducere a planorului, întrucît menținerea echilibrului cerea efectuarea unor mișcări corespunzătoare ale corpului, necesare schimbării poziției centrului de greutate al întregului ansamblu. În acest fel au fost realizate cîteva mii de zboruri planate, printre care zboruri cu efectuarea unor viraje și zboruri la care s-au atins înălțimi mai mari decît creasta dealului de unde se lansat în afara planoarelor mono-plane, avînd suprafața portantă în jur de 20 metri pătrați, Lilienthal a construit și un planor biplan, cu care a efectuat zboruri celebre în acel timp. La 9 august 1896, pe cînd efectua un zbor planat, aparatul a fost dezechilibrat de o rafală de vînt și s-a prăbușit de la înălțimea de 15 metri, căderea fiindu-i fatală pilotului. În acest fel a încetat din viață «părintele zborului fără motor».

originea limbii franceze

«Cînd s-a născut și cum a evoluat limba franceză?»

Mihai TUTUNARU, Buhuși

Răspunde SORIN STATI, lector la catedra de lingvistică generală, Universitatea București.

Limba franceză este continuatoarea latinei populare, vorbite pe teritoriul provincial Gallia, începînd cu anul 51, cînd acest țînt a fost supus definitiv de Cezar. Timp de cîteva sute de ani se desfășoară aici un proces intens de romanizare. Limba cuceritorilor a suferit numeroase transformări, explicabile atît prin influența lim-

bi băstinașilor, cît și prin cuvintele împrumutate de la diferitele popoare migratoare, care au străbătut pămîntul Galliei romane după prăbușirea Imperiului de apus (476 este anul căderii Romei).

Despre franceză ca limbă nouă, destul de deosebită de latină ca să nu mai pară în dialect al acesteia, putem vorbi abia în secolul al IX-lea. De atunci datează primul text: jurămîntul prin care, în 842, doi dintre nepoții lui Carol cel Mare întăresc alianța încheiată de ei împotriva fratelui lor mai mare. Oricît de bine ai ști franțuzește, nu poți însă înțelege aceste «Jurăminte de la Strasbourg», într-att se deosebesc de limba de azi.

Perioada cuprinsă între secolul al IX-lea și al XIII-lea e denumită perioada limbii

franceze vechi, în care au fost scrise și primele opere literare de seamă, cum este «La chanson de Roland» («Cîntarea lui Roland»). Următoarele trei secole sînt cunoscute sub numele de perioada limbii franceze medii (în care au scris François Villon și Rabelais), mult mai asemănătoare cu limba actuală, adică franceza modernă, al cărei început a fost fixat de specialiști în secolul al XVII-lea.

pe scurt

Bethy Schopp, Petroșani. 1) Paul de Alep a fost un prelat ortodox, călător pasionat, fiu al patriarhului Macarie al Antiohiei. A trăit în secolul al XVII-lea (mort, probabil, în 1670). Pe la mijlocul acestui secol a făcut o călătorie și în țările române, însoțindu-l pe tatăl său. În lucrarea sa, «Călătoriile patriarhului Macarie» (scrisă în limba arabă) ne-a lăsat prețioase măturii asupra vieții economice și politice din Moldova și Valahia. 2) Pierre Brice apare pe copertă chiar în numărul de față; vom publica și portretul lui Alain Delon. 3) Vom ține seama de sugestiile pe care ni le-ați dat cu privire la: mai multă modă, mai mult umor, un reportaj din orașul Petroșani, continuarea discuțiilor problemelor din ancheta «De bunăvoie și nesilit de nimeni». 4) Despre Ciprian Porumbescu s-a scris foarte mult. Există și un volum închinat vieții și creației sale, apărut acum cîteva ani în Editura muzicală a Uniunii compozitorilor. Pe scurt, v-am putea comunica următoarele date: s-a născut în anul 1853 în comuna Sipot (reg. Suceava). A studiat la Viena. În timpul studiilor a editat o «Colecțiune de cîntece sociale pentru studenții români». În opera sa predomină influențele muzicii populare românești. Luptător pentru libertatea națională și socială a românilor, Ciprian Porumbescu a legat idealurile sale de luptă de creația în domeniul muzicii. A compus peste 250 de lucrări vocale și instrumentale. Dintre creațiile sale amintim pe cele mai cunoscute: opera «Crai nou», compozițiile «Balada» (pentru vioară și pian), «Cîntec pentru 1 Mai», «Serenada» ș.a.

Cornelia Buium, Piatra-Neamț. 1) George Gordon Byron, poet englez, strălucit reprezentant al romantismului revoluționar în lirica engleză, a trăit între anii 1788 și 1824. Fiu al unei familii de aristocrați sărăciți, membru din tinerete al Camerei Lordilor, el s-a făcut cunoscut printre reprezentanții aristocrației britanice ca un spirit răzvrătit împotriva nedreptăților sociale, apărător îndrăgii al celor asupriți. Dă sprijin activ mișcării carbonarilor italieni, apoi participă direct, cu arma în mînă, la lupta pentru libertate a poporului grec, căzînd în luptă la Missolonghi. În literatură este cunoscut în special ca acela care a creat figura eroului romantic — numit mai tîrziu byronic. A debutat în 1807 cu culegerea de versuri «Ceasuri de reverie». Din opera sa amintim: «Cîntec pentru Iudditi» (1816) în care se descrie lupta muncitorilor englezi împotriva asuprii; «Prizonierul din Chillon» (1816), un poem în care este înfățișat destinul tragic al unui patriot elvețian; «Rătăcirile lui Child Harold» (1812-1818), «Ghiaurul» (1813), «Corsarul» (1814), «Lara» (1814) — poeme romantice; «Don Juan» (1819-1823), poem satiric; «Manfred» (1817) și «Cain» (1821), drame filozofice. 2) Ziarist poate deveni nu numai absolventul unei anumite facultăți. Presa noastră, avînd nevoie de cadre calificate în toate domeniile de activitate, își recrutează și califică redactorii alegîndu-i dintre absolvenții oricăror facultăți sau institute de învățămînt superior, cu precădere dintre absolvenții facultăților cu profil economic, de științe sociale etc. Desigur că o publicație cu profil agricol necesită ca redactorii specialiști în problemele agrozootehnice, una cu profil teatral — teatrologii, una cu profil tehnic — absolvenți ai institutelor tehnice, una cu profil medico-sanitar — medici etc. De asemenea, în una și aceeași redacție — cînd nu e vorba de o publicație de specialitate — pot și trebuie să existe redactori cu calificări din cele mai variate domenii. 3) Marlon Brando este un talentat actor de film american, cunoscut și pentru vederile sale progresiste, participănt activ la mișcarea pentru drepturile populației de culoare din S.U.A. Cel mai cunoscut film în care a jucat este «Revolta de pe Bounty»; din păcate însă n-a rulat încă pe ecranele noastre.

Heidrun Simonis, Tg. Mureș. 1) Cartea prin poșta: str. Serg. Nuțu Ion nr. 8-12, raion V.I. Lenin, București. 2) Cuvîntul sideral, însemnînd: «care aparține astrilor», «care se referă la aștri», este un neologism, la origine latin, venit în limba noastră prin intermediul limbii franceze. (În latinește cuvîntul sider, sideris — astru.). În astronomie se folosește expresiile: an sideral (intervalul de timp de 365 zile, 9 ore și 9 secunde în care soarele, în mișcarea sa aparentă, pleacă de la o stea, ajunge iarăși acolo); zi siderală (timp scurs între două treceri consecutive ale unei stele la același meridian) și subunitățile acesteia: oră siderală, minut sideral și secundă siderală. 3) Adresați-vă casei de discuri «Electrecord», str. Luigi Cazzavillan 14, raion 16 Februarie, sau Editurii muzicale a Uniunii compozitorilor, str. 13 Decembrie 4, bl. 18 B.

V. SILVIAN

șoc psihic. . .

Nu știu dacă este corect termenul de șoc psihic. E vina mea. Pentru că atunci când colega mea, psihologul (la feminin sună ca o infirmitate), mi-a explicat cum stau lucrurile cu inhibarea stărilor afective superioare care își au sediul în scoarța cerebrală, ascultam neatent, cu condescendență îngăduință. Și, iată, acum caut să-mi aduc aminte, și nu reușesc, în ce fel un sentiment negativ iradiază (parcă așa suna cuvântul) zvîrlind totul în umbra sentimentului contrar... și nici unde anume au aplicat specialiștii diferiți electrozi pentru a dovedi că...

Ce bine mi-ar fi prins acum explicațiile psihologului. Aș fi putut, poate, transpune pe plan științific și să tratez filozofic cumplit de banala stare de nervi care pune stăpînire pe mine. Doar cu câteva clipe înainte trăiam o adevărată stare euforică la gîndul că voi petrece o seară de discuții intelectuale înalte și mai ales că voi avea ocazia să fiu câteva ore în apropierea unei persoane de care mă interesez insistent în ultima vreme.

Și deodată, în oglinda liftului observ, pe gulerul cămășii pe care-l consideram imaculat, trei milimetrice pete ruginii — două în dreapta și una în stînga. Catastrofă. Totală prăbușire psihic-emoțională*. Toate privirile — unele manifestînd probabil un interes binevoitor — îmi păreau ațintite ironic asupra gulerului cu pricina. Zadarnice, orice încercări de remontare.

O orchestră nevăzută cînta numai pentru mine Missa solemnă... Suflet damnat, mă simțeam parcă aș fi însoțit pe ultimul drum propriile-mi rămășițe pămîntești. Dacă puneți cumva la îndoială veridicitatea întîmplării sau, pur și simplu, aveți aventuri de cercetător științific, vă propun un experiment: declanșați-vă o stare de spirit asemănătoare. Drept utlaj vă ajunge o simplă cămașă din «relon calitate superioară» purtînd marca fabricii «Tricotajul roșu». După ce o veți purta câteva luni cu întreruperile pentru spălările de rigoare (respectînd instrucțiunile) aveți mari șanse să vă apară asemenea mici

pete dubioase de parcă niște muște tot din relon sau alte fibre sintetice și-ar fi lăsat urmele (sintetice) pe gulerul alb și sintetic al cămășii. Mai mult ca sigur că le veți observa prima oară atunci cînd vă veți grăbi să participați la festivitate.

Dacă vi se pare prea costisitoare această experiență sau sînteți printre fericii achizitori ai unei cămăși care și acum, după câteva luni de purtare, a rămas la fel de imaculată, vă propun un alt experiment, estival și necostisitor.

Aveți un costum de baie din nailon supraelastic achiziționat anul trecut? Perfect!... Băgați-l în sacul de plajă alături de prosop — atenție, nu trișați încercîndu-l în prealabil — și arborînd cea mai veselă figură cu puțință, plecați la ștrand (unde doriți — Floreasca, Tei, Băneasa...). Evitați, dacă se poate, troleibuzurile și autobuzurile duminicale, pentru că altfel riscați să ajungeți la ștrand într-o dispoziție care să facă inutilă continuarea experienței propuse. Ați ajuns la ștrand binedispuși? Îmbrăcați-vă costumul și, urgent, fără ezitare, plonjați în apă. Leșiți să vă uscați la soare și faceți în continuare o plimbare pe plajă în căutare de cunoștințe — vechi sau întîmplătoare. Nu știți de ce hohotesc oamenii cînd treceți? Pentru că (lăsați-mă să vi se rîd)... pentru că prezentați un inedit număr de strip-tease. Slipul s-a descompus în unitățile sale lingvistice componente, adică în *supra* și *elastic*, lăsîndu-vă acoperit în benzi cu alternanțe de dezgolire într-o rețea rară, aproape invizibilă, de fire. Menționăm că faptul vă poate viza și indirect, adică să i se întîmple soției sau logodnicei.

Și dacă o asemenea întîmplare nu va afecta în nici un fel dispoziția dumneavoastră, puteți să vă adînciți în practica yogăi sau a altor asemenea mijloace de deconectare.

Mircea HERIVAN

*Sună științific, dar nu garantez pentru rigurozitatea termenului.

carnet automobilistic

studii pentru o autostradă transsahariană

Federația rutieră internațională a anunțat că are în studiu un procedeu care ar permite construcția și exploatarea normală a unei autostrăzi care va străbate de la est la vest întreaga Sahară.

Se știe că numeroase state africane sînt interesate de acest proiect și s-au declarat gata să-l sprijine din punct de vedere financiar, tehnic și organizatoric.

Experimentarea realizată pe câteva tronșoane a dovedit că nu există dificultăți tehnice insurmontabile în ceea ce privește compactarea terasamentelor, execuția acoperirilor și pavajelor. Singura dificultate constă în colmatarea cu nisip

a șoselei din cauza vînturilor care generează mișcări mari de nisip. Noul procedeu, aflat în studiu și experimentat, constă din impregnarea periodică a unor fișii de teren, longitudinale șoselei, cu un produs petrochimic neinflamabil care acționează ca un liant și împiedică mișcarea nisipului.

Față de un cost total de circa 635 milioane de franci francezi, întreținerea anuală a autostrăzii s-ar reduce la aproximativ 21 milioane. Algeria, Marocul, Tunisia, Mali, Mauritania, Ciad, Nigeria și Republica Arabă Unită s-au declarat de acord să subvenționeze noua construcție.

Ing. V. IOANID

sfaturi practice

1) Obișnuiți-vă să deschideți ușa din stînga, adică cea orientată spre stradă sau șosea, întotdeauna cu mîna dreaptă. În felul acesta vă veți întoarce într-o poziție care vă va obliga oarecum să vă uitați înapoi, ceea ce vă va permite să vă asigurați că nu veți stîrni pe un alt conducător care tocmai se pregătește să treacă pe lîngă mașina dv.

2) Dacă în fața dv. se află o mașină cu însemnele de circulație din altă țară, fiți foarte atenți! S-ar putea întîmpla ca soferul acestei mașini să nu observe vreun semn sau marcaj și dv. să vă treziți brusc într-o situație cu totul neașteptată și neplăcută.

3) Cînd circulați des într-un oraș cu străzi foarte înguste și fără vizibilitate la intersecții, de un real folos vă poate fi o oglindă montată cît mai în față pe aripa stîngă, orientată aproape paralel cu sensul mersului. Fiind cu aproximativ doi metri înaintea ochilor dv., prin ea vedeți mult mai devreme toate vehiculele ce intră în intersecție de pe strada din dreapta.

4) Într-un oraș străin vă poate scăpa din vedere un semn de circulație. Vă treziți în imediată apropiere a unei intersecții și nu știți unde și cum aveți voie să circulați. În cazul acesta uitați-vă atent la forma geometrică a semnelor instalate pe colțurile celelalte ale intersecției. De cele mai multe ori forma acestora, chiar dacă le vedeți din spate, vă va edifica asupra semnului eventual scăpat din vedere.

5) Copiii mici nu au ce căuta în față, lîngă conducător. De altfel, scaunul de lîngă conducător este considerat de mulți experți ca locul cel mai expus în cazul unui accident. Instalați copiii totdeauna în spate și, ca să fiți liniștiți, luați o saltea pneumatică formată din trei părți, umflați numai două dintre ele (fără pernă) și îndoiți-o în două. Astfel pliată, o întepeniți

între spetezele din față și bancheta din spate. Chiar și la o frînare bruscă copiii vor fi perfect protejați.

6) Vă pregătiți simbătă după-masă de plecare. Constați că acumulatorul mașinii are nevoie de apă distilată. Toate magazinele și atelierile sînt închise. Deschideți frigiderul și luați apa condensată din tava de sub spirala de răcire: este distilată!

7) După un timp oarecare de funcționare, observați că ștergătoarele parbrizului nu curăță geamul tocmai bine. Schimbați-le între ele. Efectul va fi cu totul surprinzător!

8) Cînd lăsați ștergătoarele montate în permanență pe mașină, este bine ca din cînd în cînd să le ridicați puțin și să îndoiți muchia cea mai subțire în sensul opus decl. stătea înainte proptită pe geam. Astfel, în caz de nevoie, ștergătoarele vor lucra bine în amîndouă sensurile.

9) Barele cromate, emblema fabricii și alte mici adaosuri nichelate sînt fixate la orice mașină cu ajutorul unor cleme mici de oțel, ce se prind prin tabla caroseriei sau a capotei. Se întîmplă uneori ca una dintre aceste cleme să înceapă să zbrîrnă la o anumită turație a motorului sau pe drum prost. Se poate remedia acest necaz prin lipirea unei bucăți de gumă de mestecat pe clema respectivă. Se realizează o priză perfectă între metal și guma de mestecat, împiedicînd chiar și pătrunderea apei.

10) La unele tipuri de automobile închiderea ușilor provoacă un sunet sec, de tablă, neplăcut auzului. Îl puteți înlătura ușor: lipiți în interiorul ușii — scoțînd bineînțeles în prealabil capitonajul respectiv — un burete de plastic sau cauciuc (gen covoraș de baie). Izolația fonică a întregii mașini se va îmbunătăți.

O F S A I D . . .

1 Elvețianul Emilio Holliger, de 48 de ani, a făcut drumul pe jos de la Zürich la Sheffield, pentru a vedea echipa favorită. (A meritat osteneala?..)

2 Iată uniforma pe care o poartă toți oficialii Federației engleze de fotbal în timpul Campionatului mondial.

3 «World Cup» a stimulat o adevărată industrie de «suveniruri» cu emblema lui Willie. 4 Pele încearcă să închege o brumă de conversație cu un tînăr Bobby («policeman») englez, care-l consolează...

5 Nici nu s-a terminat campionatul și Jimmy Greaves (Anglia) a și luat loc — sub forma unui păpuș de ceară în mîrme naturală — în celebrul muzeu Tussaud din Londra. 6 Ministrul britanic al educației și științei, Denis Howell, își permite, pe străzile Londrei, această exhibiție fotbalistică.

(În pagina 24cîteva aspecte de la meciurile desfășurate în cadrul campionatului mondial de fotbal).

americani – împotriva politicii s.u.a. în vietnam

Ziare canadiene, precum și știri difuzate prin rețeaua de televiziune a lui „Columbia Broadcasting Company”, au relevat de curind o serie de practici afaceriste legate de eliberarea unor documente canadiene — mai mult sau mai puțin autentice — cum ar fi cărți de identitate, buletine de naștere sau pașapoarte canadiene și chiar pașapoarte britanice, în schimbul unor sume variind între 25 și 500 dolari, în funcție de importanța actului. Faptul n-ar fi sîrînît atîta vîlvă — dat fiind că asemenea „tranzacții” sînt relativ frecvente în țările occidentale — dacă nu s-ar fi dezvăluit cu același prilej că beneficiarii acestor acte sînt... americani, îndeosebi tineri, care s-au refugiat pe teritoriul canadian pentru a scăpa de recrutare și — respectiv — de trimiterea în Vietnam.

Lăsînd așadar deoparte aspectul „comercial” al celor relatate, iață-ne în fața încă unuia din nenumăratele fapte ce dovedesc — în pofida afirmațiilor cercurilor oficiale ale S.U.A. — lipsa de popularitate în rîndurile poporului american a barbarului război dus de Statele Unite pe pămîntul vietnamez. Între acestea — alături de impunătoarele demonstrații de protest împotriva războiului din Vietnam, de paginile întregi de ziare cu semnături ale femeilor care cer ca soții și fiii lor să se întoarcă acasă etc. — se înscriu și rezultatele recentelor alegeri preliminare desfășurate în vederea desemnării candidaților ce vor reprezenta partidul democrat în alegerile legislative din noiembrie. În California, de pildă, trei dintre candidați și-au desfășurat campania electorală sub semnul criticii violente

la adresa politicii administrației Johnson în Vietnam. Deși șansele acestor „candidați ai păcii” — cum au fost numiți în presa americană — de a obține un rezultat cît de cît important au fost privitye cu scepticism, ei au primit 47, 45 și 44 de procente din totalul voturilor. După cum remarcă săptămînalul britanic Tribune, „aceste campanii au dezvăluit două fapte semnificative: primul, că în cadrul partidului democrat gruparea academică intelectuală și liberală — de fapt majoritatea acestora se pronunță împotriva administrației în ce privește Vietnamul — reprezintă un procentaj mult mai mare din voturile partidului democrat decît le-ar conveni conducătorilor săi să admită; iar al doilea, că dacă președintele nu poate să cîștige, în campania din toamnă împotriva republicanilor, sprijinul unei considerabile părți a celor ce i se opun în momentul de față, el va fi în situația de a pierde mai multe locuri în Congres decît s-a apreciat pînă în prezent”.

De altfel, datorită aceleiași cauze — Vietnamul — însuși președintele, potrivit unui foarte recent sondaj Gallup, „se află la cel mai scăzut nivel de popularitate de cînd a primit această funcție” (Tribune). Ceea ce face ca însuși președintele — care, potrivit săptămînalului italian Espresso, manifesta „un interes aproape bolnăvicios față de sondajele de opinie publică”, ale căror rezultate le prezenta în primii doi ani în mod curent ziaristilor și altor frecventatori ai Casei Albe — să se ferească de mai multe săptămîni să se refere măcar la „pulsul” opiniei publice...

I. CIOARĂ

„basutolandul a murit, trăiască lesotho!”

Pentru a-și putea efectua deplasările în regiunile muntoase, greu accesibile, ale țării, premierul Basutolandului, Leabua Jonathan, recurge de obicei la serviciile unui elicopter pus la dispoziția sa de guvernul rasist al Republicii Sud-Africane. Este un amănunt care reflectă destul de plastic conținutul actualelor relații, de dependență, a Basutolandului față de R.S.A. Mai edificatoare este însă, cu siguranță, studiarea hărții; teritoriul Basutolandului este mărginit, ca o insulă, din toate părțile de Republica Sud-Africană. Drept consecință, peste 46 la sută din numărul basutolezelor apți de muncă lucrează în R.S.A. — 550 000 în minele sud-africane, iar 13 000 pe plantațiile marilor proprietari albi; aproape jumătate din venitul mediu anual al Basutolandului, de 2 milioane lire sterline, provine din taxele de import percepute asupra mărfurilor descărcate în porturile sud-africane.

Problemele dependenței economice a Basutolandului față de puternicul și singurul său vecin, au fost abordate în fiecare etapă a drumului străbătut de acest teritoriu pe calea obținerii independenței: în aprilie 1964, cînd a fost abolit statutul de protectorat; în aprilie 1965, cînd în urma alegerilor desfășurate, teritoriul a căpătat „autonomia internă”;

în cadrul numeroaselor conferințe desfășurate la Londra în ultimii ani pe marginea viitorului politic al teritoriului între factori de răspundere în Foreign Office și reprezentanții principalelor grupări politice basutoleze. Ultima întrunire de acest fel, ținută în luna iulie și consacrată creării celor mai favorabile premise pentru asigurarea unei veritabile independențe, a evoluat într-o atmosferă deosebit de agitată. Reprezentanții grupărilor politice de opoziție, Partidul Congresului și Partidul Libertății, au protestat împotriva tendințelor guvernului Leabua Jonathan în favoarea apropierei de guvernul rasist sud-african și au cerut guvernului englez să adopte măsuri care să asigure într-adevăr independența teritoriului. De altfel, reprezentanții celor două partide de opoziție s-au retras de la faza finală a conferinței, protestînd în acest fel împotriva refuzului autorităților britanice de a le accepta revendicările.

În sfîrșit, Marea Britanie a consimțit, în cele din urmă să acorde independență Basutolandului la 4 octombrie. După aproape un secol, teritoriul își va recăpăta străvechea sa denumire Lesotho.

În aceste zile, presa mondială se străduiește să evalueze perspectivele asigurării unei reale independențe pentru viitorul stat. Evocînd principalul aspect

în timp ce poporul vietnamez își manifestă cu fermitate hotărîrea de a se uni strîns și a lupta pînă la victoria totală, în întreaga lume ia amploare mișcarea de solidaritate cu poporul vietnamez, opinia publică manifestîndu-și totodată protestul împotriva bombardamentelor aviației americane asupra centrelor populate din R. D. Vietnam și cerînd să se pună capăt războiului dus de S.U.A. în Vietnamul de sud.

1. La Brighton, cu prilejul ceremoniei instalării rectorului Universității Sussex și al iminării diplomelor onorifice de doctor în drept primului ministru Harold Wilson și fostului șef al guvernului australian, Robert Menzies, au fost prezenți numeroși demonstranți pe ale căror pancarte se putea citi: „Statele Unite să pună capăt bombardamentelor în Vietnam”.

2. Mii de manifestanți, adunați în fața consulatului american din Calcutta (India), au dat foc drapelului S.U.A. pentru a condamna în acest fel singeroasa agresiune americană în Vietnam.

3. Riposta dirză, eroică, dată de armata și populația R. D. Vietnam agresorilor americani, care ilustrează în mod limpede hotărîrea lor fermă de a transpune în viață apelul adresat de președintele Ho Și Min, s-a concretizat între altele și prin doborîrea, de la 5 august 1964 și pînă în prezent, a peste 1 200 avioane de luptă americane. În fotografie, resturile unuia din avioanele americane doborîte recent deasupra teritoriului R. D. Vietnam.

al problemei, cel economic, o serie de ziare relevă importanțul potențial hidroenergetic al teritoriului și bogăția resurselor sale de apă. Un expert aprecia că numărul suprafețelor cultivate în prezent ar putea crește considerabil cu investiții neînsemnate, fapt care — printr altele — ar face superfluu actualul import de cereale din R.S.A.

Pe de altă parte, Basutolandul este unul dintre puținele state africane a căror populație este aproape omogenă din punct de vedere etnic. Fapt deosebit de însemnat, cunoscut fiind că dezvoltarea multor țări africane, chiar dintre cele mai mari — Sudan, Nigeria, Congo — este puternic frînată, între altele, de conflictele și neînțelegerile dintre dife-

ritele comunități ale populației ei. Tocmai de aceea, după ce enumera într-un articol marile dificultăți care se profilează în fața Basutolandului în preajma obținerii independenței, ziarul englez Scotsman ținea să adauge: „Trebuie subliniat că basutolezi au o puternică conștiință și demnitate națională, lucru care îi va determina, cu siguranță, să găsească soluții pentru toate dificultățile”. Sau, după cum observa alt ziarist, locuitorii noului stat african vor putea scanda la 4 octombrie: „Basutolandul a murit, trăiască Lesotho!” cu convingerea că le stă în putință să traducă în viață aceste cuvinte în sensul lor cel mai propriu.

Cornellu VLAD

O imagine care vorbește de la sine despre nervozitatea creată în cercurile economice din Anglia în legătură cu măsurile deflaționiste preconizate de guvernul britanic și prin care se intenționează să se realizeze o redresare a lirei sterline și a situației economice a țării; după anunțarea de către premierul Wilson, în Camera Comunelor, a acestor măsuri, între care și majorarea taxei de scont la 7 la sută, agenții bancari cuprinși de panică, părăsesc în grabă sediul Băncii Angliei.

un duel de 24 de ore

Cele „24 de ore”, faimoasa competiție automobilistică desfășurată pe pista din orașul francez Le Mans, au reunit în anul acesta zeci de bolizi purtând mărci de renume, iar în tribune sute de mii de iubitori ai sportului la volan. Edițiile anuale ale întrecerii, continând printre cele mai de prestigiu din lume, sînt urmărite cu un viu interes, datorită caracterului lor spectaculos. Pe parcursul a peste 4 000 km, rezistența fizică a unor conducători de înaltă clasă este supusă unor grele încercări, iar mașinile lor suprasolicitate timp de 24 de ore.

Anul acesta, cei 350 000 de spectatori, cu o sută de mii mai mulți decît la ediția precedentă, au asistat la o puternică întrecere cu numeroase peripeții și abandonări. Echipajele sosite pe primele două locuri — pe modele Ford-Mark II, au realizat un nou record de rezistență și performanță, cu o viteză medie orară de peste 200 km.

În timp ce amatorii de curse se dăruie în întregime pasiunii lor, un număr restrîns de persoane aflate în lojile speciale urmăresc cu alte sentimente și mobilități peripețiile întrecerii. Căci, se înțelege, nu se vine aici numai din pură pasiune pentru sportul pe patru roți — deși aceasta ocupă locul principal în afișele de reclamă. Subtextul acestor afișe — cel care nu e tipărit — arată însă că pista din Le Mans permite o

confruntare directă și dramatică între constructorii de modele, fiind astfel un fel de banc de probă care confirmă sau nu rezultatele unor luni de studii și strădanii pentru a se impune pe piață. Gigantica posibilitate pe care o antrenează cursa, o dată cu trofeele cucerite, este fără doar și poate pe măsura intereselor considerabile și a investițiilor aflate în joc.

Pe acest fundal s-a jucat anul acesta pe scena deschisă de la Le Mans o dramă a cărei intrigă este simplă: un duel pe viață și pe moarte — de data aceasta între doi protagoniști care reprezintă două forțe cu totul inegale: Henry Ford II și Ferrari; colosul din Detroit, contra adversarului din Modena, mai mult decît modest, dar posedat de demonul automobilelor de curse și ale cărui mașini de competiție sînt produse prin munca, aproape în exclusivitate, manuală de circa 100 de muncitori și tehnicieni. Un duel care — după cum a scris pe bună dreptate un ziar occidental — s-a desfășurat între Putere (întrucît Ford este al treilea producător mondial de autovehicule) și Glorie (întrucît Ferrari are în palma sa 18 titluri de campion mondial și 9 victorii numai la Le Mans, dintre care ultimele 6 obținute consecutiv după 1960).

Prezența pe pistă, anul acesta, atît... mecanică cît și fizică a însuși stăpînului imperiului din Detroit, care a dat și startul cursei, atestă și mai mult interesul pe care Ford îl acordă „celor 24 de ore”. După ce a „spart” convenția tacită dintre firmele americane de a ocoli cîmpul din Le Mans, Ford a trecut la asedierea lui Ferrari. Neputînd să înghită pur și simplu mica uzină de la Maravello, el și-a trimis „cați-putere” să alerge pe pistă. În 1964 Fordurile n-au putut rezista decît cîteva ore. „Vom reveni...” au declarat americanii. Confruntarea din anul următor, care se anunțase senzatională, a fost un nou eșec pentru Ford, după numai două ore de cursă. Anul acesta el a învins. Dar duelul adevărat abia începe, căci în spatele lui Ford se semnalează o vie mișcare în rîndurile concurenților de o talie cu el. Iar Ferrari însuși nu s-a dat încă bătut. Ediția '67 se vestește mai pasionantă decît predecesora ei...

E. ANTON

pirații de la shivering sands

— corespondență din Londra —

Presa britanică și din alte țări a relatat cu lux de amănunte despre împrejurările luării cu asalt a stației pirat „Radio City” de către un grup misterios, precum și despre asasinarea lui Reg Calvert, conducătorul stației, și găsirea cadavriului acestuia la locuința maiorului William Smedley, fost vicepreședinte al partidului liberal și una dintre personalitățile financiare din oraș, care inițial cumpărase stația lui „Radio City” de la Shivering Sands de la un cîntăreț de muzică ușoară cu numele de Screaming Lord Sutch.

Față de situația creată, un grup de membri ai Parlamentului au hotărît că este timpul să se ia măsuri. Dl. Hugh Jenkins a declarat în Camera Comunelor, în numele guvernului, că a fost pregătită o lege în legătură cu acești pirați, dar va trebui să se aștepte pînă cînd ea va putea fi adusă în dezbaterile Parlamentului. Mulți și-au dat seama că adevăratul motiv al amînării îl constituie necesitatea de a găsi în paralel o altă cale pentru a satisface dorințele pasionaților după muzică ușoară, în prezent asigurate tocmai

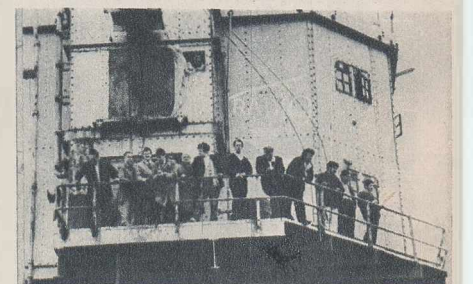
prin intermediul posturilor de radio-pirat. Între timp, maiorul Smedley a fost acuzat de crimă, deși el a declarat că nu este vinovat. Potrivit legilor britanice, ziarele pot primi sancțiuni serioase atunci cînd comentează un caz aflat în fața justiției. Astfel, pînă cînd maiorul Smedley va fi judecat, întreaga poveste a acțiunii pirateresti de la Shivering Sands și crima comisă în locuința maiorului

Smedley de la Safron Walden vor rămîne înconjurată de mister. După aceea, fără îndoială că se vor face noi anchete în lumea obscură a piraților și cîntăreților de muzică ușoară, a financiarilor și gangsterilor care, după cum a lăsat să se înțeleagă dl. Jenkins, se află în spatele acestor ciudate întâmplări.

Gordon SCHAFFER

Văduva lui Reg Calvert, care a pus din nou stăpînire pe postul din fortul părăsit din estuarul Tamisei.

Stația pirat „Radio City” și grupul care a pus stăpînire pe ea în noaptea ce a precedat uciderea lui Calvert.

s-a întîmplat la karlovy vary (II)

— corespondență specială pentru „flacăra” —

Ce a rămas în urma soarelui de lumini care s-a aprins în timpul celui de-al cincisprezecelea Festival internațional al filmului din pitorescul centru al Boemiei?

Dacă după prima săptămînă puteam adnota unele calități ale filmelor văzute, acum — după ce juriul a semnat un palmares de loc simplu de alcătuit — voi consemna ceva despre marile calități ale producțiilor vizionate în a doua săptămînă.

Eroul ultimei realizări a regizorului Alain Resnais — din a cărui creație abonații cinematecii au văzut anul acesta „Hiroshima, mon amour” — este un luptător antifranchist care în 1965 răsimite cu aceeași acuitate drama războiului civil. Personajul, admirabil în jocul sobru și convingător al lui Yves Montand, are desigur alte tipare psihologice decît eroina remarcabilei creații a regizorului ceh Karel Kahyna („O căruță mergea spre Viena”). Dar atît revoluționarul spaniol, cît și țărancă cehă — în pofida diferențelor de optică dintre cei doi realizatori — stigmatizează urgia fascismului. Banda de traficanți de stupefiante, ale cărei operații sînt urmărite cu o îndrăcită „suspense” în filmul „Macul este și o floare” (realizat de autorul seriei James Bond, regizorul britanic Terence Young, la cererea O.N.U., cu concursul unor reputați actori, dintre care amintesc pe Rita Hayworth, Nadja Tiller, Jean-Claude Pascal, Yul Brynner, Amedeo Nazzari — muzica Georges Auric), are desigur alte mobilități și implicații sociale decît tinărul escroc din filmul lui Carlo Lizzani: „Trezește-te și ucide”, dar în amîndouă răzbate aceeași atmosferă viciată pînă la crimă a unei lumi în care existențele depășesc ușor pragul spre nerecuperabil. Cu totul alta este configurația erorilor care se zbat în plasa prejudecăților de castă (filmul indian „Moartea unui nabab”) și cea a micuțului Hamida Hamid, care evocă năzuința poporului tunisian spre libertate în anii îndelungatei opresiuni coloniale. Ambele aduc însă mărturie despre efortul spre progres al țărilor

în curs de dezvoltare. În sfîrșit, puține sînt tangențele dintre tinărul Torless (una dintre cele mai izbutite creații ale cineaștilor vest-germani din ultimul an, care relevă și un tinăr interpret excepțional) și tinărul Cassidy (din filmul care a reprezentat Marea Britanie la festival). Dar cei doi tineri se regăsesc pe aceeași paralelă omenescă. Torless, dezgustat de întregul ritual al unei bestiale și ipocrite educații de tip militarist, părăsește colegiul, iar Cassidy, deși meșteșul de iubita și prietenii săi, va continua să slujească mai departe idealul muncitorimii irlandeze.

Am făcut aceste cîteva analogii care se justifică prin plusul de argumente pe care fiecare dintre filmele citate aici (și, desigur, încă multe altele) îl aduc doariei pentru încredere în potențele creatoare ale celei de-a șaptea arte.

Filmelor de ridicată valoare artistică pe care le-am văzut în a doua săptămînă le putem adăuga cîteva apariții care au adus și ele recompensa lor festivalierilor. Macha Merrill, Lisa Gastoni, Sandra Milo — trei dintre junele actrițe „en vogue” în Franța și Italia, Philippe Noiret și Henry Garcin — binecunoscuți actori de teatru și film, Alain Resnais, Mario Monicelli (autorul filmului „Marele război”) și Carlo Lizzani — dintre regizori, au întregit o constelație care a strălucit la acest ultim Festival internațional al filmului de la Karlovy Vary.

Cristian POPIȘTEANU

Un oaspete ilustru al festivalului: Iuri Gagarin; de la stînga la dreapta: actrița sovietică Ona Balkaito, poloneza Lucyna Winnicza, primul cosmonaut, Madeleine Robinson și artista cehoslovacă Vlasta Chramostova.

WORLD CUP '66 în plină desfășurare

1) Jackie Charlton în luptă cu portarul Mazurkiewicz (Anglia-Uruguay 0:0). 2) Atac neașteptat la poarta lui Kavazașvili (U.R.S.S.-R.P.D. Coreeană 3:0). 3) Held a marcat primul gol (R.F.G.-Elveția 5:0). 4) Mexicanul Enrique Borja (nr. 20) îmbrățișat de parteneri după deschiderea scorului (Franța-Mexic 1:1). 5) Dezolarea lui Matri, bucuria lui Eusebio și Augusto (Portugalia-R.P. Ungară 3:1).

